

*„Fölfelé megy borban a gyöngy, jól teszi
Tőle senki e jogát el nem veszi. Törjön is
mind ég felé az, ami gyöngy
Hadd maradjon gyáva földön a göröngy!”
/Vörösmarty Mihály: Fóti dal/*

A FÓTI ZENEISKOLA

Alapfokú Művészeti Iskola

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA 2022

A pedagógiai program jogszabályi alapjai

- a Köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- az Országos Szakértői és Országos Vizsgáztatási névjegyzékről és szakértői tevékenységről szóló 31/2004. (XI.13.) OM – rendelet
- a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről szóló 17/2014. (III.12.) EMMI rendelete (Oktatási Hivatal eljárása)
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- az 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról (Kjt.)
- 277/1997. (XII. 22.) Korm.rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről (Mt.)

I. RÉSZ NEVELÉSI PROGRAM

BEVEZETÉS

„Tiszteletben kell tartani a gyermekeknek azon jogait, hogy teljes értékű résztvevői lehessenek a kulturális és művészeti életnek.

A zene elősegíti a személyiség szabad fejlődését. A zene érzésének és kifejezésének képessége fejleszti az egyén azon képességét, hogy felfedezze önmagát és az őt körülvevő világot. A zenélés arra ösztönzi az egyént, hogy kreatívan és érzékenyen tudja feldolgozni más egyének kreativitásának gyümölcseit. A zenélés fejleszti az egyén kommunikációs képességét, és segíti a társadalmi viselkedés megfelelő kialakulását. Továbbá olyan képességeket fejleszt, amely az élet más területein is hasznosnak bizonyulnak. Ide tartozik a koncentráció, a kreativitás, a kommunikációs és önkifejező készség, a társadalmi szerepvállalás és csapatmunka.”

(Részlet az Európai Zeneiskolák Uniója Weimari nyilatkozatából)

A nemzeti köznevelésről szóló törvény az iskolák számára kötelezővé teszi saját pedagógiai programjuk megalkotását. Iskolánk dokumentuma ennek megfelelően tartalmazza:

az iskola nevelési programját, ennek keretén belül

- az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelveit, céljait, feladatait, eszközeit, eljárásait,
- egyes művészeti tevékenység oktatásának cél- és feladatrendszerét,
- a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
- a közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat,
- a tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységet,

- a pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékét,
- a szülő, a tanuló, a pedagógus együttműködésének formáit, továbbfejlesztésének lehetőségeit;

az iskola helyi tantervét, ennek keretén belül

- az egyes tanszakok általános fejlesztési követelményeit,
- az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyakat, a kötelező és választható tanórai foglalkozásokat, valamint azok óraszámait, a tanszakok, tantárgyak szakirányú feladatait, követelményeit, az előírt tananyagot, azok helyi kiegészítéseit
- az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elveit,
- az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételeit,
- az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményeit és formáit, a tanuló szorgalma és teljesítménye értékelésének, minősítésének formáját,
- a művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga követelményeit és témaköreit.

1. ÁLTALÁNOS CÉLKITŰZÉSEK

Az alapfokú művészetoktatás célja, hogy a választott tanszakon belül nyújtson speciális művészi ismereteket, és az alkotómunkával együtt járó pozitív élmények segítségével járuljon hozzá a harmonikus, érzelem gazdag, kreatív személyiség kialakításához. Alakítsa ki a kultúra iránt nyitott magatartást, az esztétikai érzékenységet, neveljen a művészetek befogadására, értésére és művelésére. Sajátos eszközeivel ösztönözzön a társadalmi kapcsolatteremtésben, együttműködésben és kommunikációban a toleráns magatartásra.

Az alapfokú művészetoktatás feladatai:

Ismertesse meg az egyes művészeti szakterületek alapvető ismeretanyagát és technikáit. Alapozza meg az egyes művészi kifejezőkészségek kialakítását, bontakoztassa ki a tanulók alkotó fantáziáját és fejlessze improvizációs készségét. Készítse fel az átlagosnál jobb képességű növendékeket a szakirányú továbbtanulásra, az átlagos képességűeket pedig koncertlátogató, kultúra értő és élvező közönséggé nevelje. illetve művészeti önképzőkörök, együttesek munkájába való bekapcsolódásra ösztönözze. Törekedjenek a társművészetekkel való együttműködésre, kapcsolattartásra. A művészi területek közös feladata, hogy a nemzeti műveltséget és a világörökség részét képező egyetemes műveltséget egyaránt közvetítse.

A 7-14 éves gyermekek nevelésének színtere elsősorban a család, másodsorban az általánosan képző iskola. Ugyanakkor a gyermekek rendelkeznek olyan sajátos érdeklődéssel, tulajdonságokkal, készségekkel, melyek kibontakoztatása és fejlesztése a művészeti iskolák feladata. A gyermek alapvető érdeke, hogy számára biztosított legyen a speciális művészeti képzés lehetősége. A szülők joga – a gyermekkel egyetértésben – az intézmény, a művészeti terület, a tanszak szabad megválasztása.

A NAT-ban képviselt értékek, az egységes, alapvető követelmények és az ezekre épülő differenciálás egyaránt azt a célt szolgálják, hogy a tanulók adottságaikkal, fejlődésükkel, tanulásukkal, egyéb tevékenységeikkel, szervezett és spontán tapasztalataikkal összhangban – minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket. A tanulók, az alapismereteket, az általánosan képző intézményekben sajátítják el. Az alapfokú művészeti

ismereteket és készségeket pedig az iskolán kívüli rendszerben működő művészeti iskolákban szerezhetik meg. Az alapfokú művészeti iskolák a tanulók speciális művészeti érdeklődésére, képességére épülve végzik pedagógiai tevékenységüket. Munkájuk a tehetségek gondozására és a személyiség gazdagodására irányul.

A tanulók eredményes és hatékony személyiségfejlesztése érdekében rendkívül fontos, hogy a művészeti iskola pedagógiai együttműködést alakítson ki a tanuló közismereti iskolájával, pedagógusaival, amely kiterjed a tanuló időbeosztására zenei programjaira, fellépéseire, versenyekre is. Az együttműködés során kölcsönös tájékoztatásra van szükség a tanuló tanulmányi teljesítményéről, a művészetoktatási intézményben elért fejlődéséről, pályaorientációjáról. A művészeti iskolában megszerzett ismeretek, készségek és képességek a tanulót számos kulturális közösségi, amatőr művészeti tevékenység művelésére teszik alkalmassá.

Ezért fontos, hogy a tanuló a művészeti iskolában eltöltött tanulmányi éve alatt megismerkedjen a közösségi művészeti tevékenység szépségeivel, a közös zenélés, éneklés, tánc, színháték semmi mással nem helyettesíthető élményével. A fő cél olyan magatartási attitűd és szokás kialakítása, amely biztosíték lehet arra, hogy a tanulónak ez irányú nyitottsága és igénye nem szakad meg a művészeti iskolai tanulmányok befejezésével, hanem felnőtt korában is keresni fogja a kapcsolatot az érdeklődésének megfelelő kulturális közösségekkel. Ez akkor érhető el, ha a művészeti iskola szakmai segítséget nyújt a művészeti közösségek kialakulásához, működéséhez, valamint együttműködik e közösségeket fenntartó és működtető kulturális intézményekkel, egyesületekkel.

A gyermek művészetiskolai tanulmányai, tanítási órákra való felkészülése, a gyakorlás körülményeinek megteremtése, rendszeres és folyamatos biztosítása, az órákon való megjelenés – különösen a kisiskolás korban – igényli a szülők, a családok szervező és segítő tevékenységét, amely szükségessé teszi a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartást a kor igényeinek megfelelő internetes felületeken is. Fontos tehát, hogy a művészeti iskola a tanuló foglalkoztatását arányosan és a gyermek életkorának, terhelhetőségének figyelembevételével szervezze meg. A művészeti iskoláknak kell elsősorban és különösen ügyelniük arra, hogy a tanulók közismereti elfoglaltságaihoz igazodva alakuljon ki az arányos terhelést biztosító művészeti foglalkozások rendje. Mindezek érdekében az iskolának kell kialakítania a rendszeres együttműködés kereteit a családokkal, a szülőkkel, hogy a gyermeket megóvja az esetleges túlterheléstől. A szülőkkel ismertetni kell, hogy milyen elfoglaltsággal és terheléssel jár a művészeti tanulmányok folytatása.

2. HELYI SAJÁTOSÁGOK A NEVELÉSI CÉLKITŰZÉSEKBEN

Iskolánk pedagógusai vallják, hogy a művészeti nevelés az érték közvetítés egyik leghatásosabb formája. A zeneoktatásban megvalósult egyéni képzés nemcsak a zenei képességre irányul. Sokkal tágabb teret ad a személyiség formálásának, mint az általánosan képző iskolák csoportos oktatása. Ezt a lehetőséget igyekszünk kihasználni, és összekapcsolni a helyi hagyományok, szokások ismeretével. Pedagógiai célkitűzéseinket az alábbi néhány gondolatban foglaltuk össze:

- személyiségfejlesztés a művészet lehetőségeivel
- érték közvetítés a helyi kulturális hagyományokon keresztül
- a tehetséges növendékek zenei pályára irányítása

Intézményünk a fent említett pedagógiai célkitűzéseket az alábbi gyakorlatban igyekszik megvalósítani:

- zenei hagyományok teremtése: karácsonyi koncert szervezése a zeneiskolai tanulók részvételével: farsangi koncert, Magyar Klasszikus Zene Napi koncert, Mikulás-koncert
- közönségszervezés a növendékhangversenyekre
- a környező települések zeneiskolaival való rendszeres kapcsolattartás
- a zenei pályára készülő gyermekek emelt óraszámú képzése, egyénileg is (tehetséggondozás)
- a kamarazenei oktatás kiemelt feladatként való kezelése
- a helyi komolyzenei élet szervezése
- a szolfézs tanszak tananyagának a zeneiskola helyi programjához való igazítása
- nyári zenei tábor szervezése
- az óvodás gyermekek megismertetése a hangszerekkel
- a zongora tanszak közös koncertje Csomádon a Lisznyai Szabó Gábor AMI (Veresegyház) növendékeivel
- a zeneiskola növendékeinek és tanárainak a várossal közös adventi programsorozaton való részvétele
- hangszerbemutató koncert a felvételizők részére

3. A FÓTI ZENEISKOLA – AMI LEÍRÁSA

A zeneiskola célja a Szakmai Alapdokumentumban meghatározott feladatok megvalósítása. Ez magában foglalja az általános zenei képzést, és a zenei pályára készülő növendékek felkészítését. Az iskola vállalt feladata a város zenei életének szervezése, a kulturális programokban való közreműködés. Ezekhez a feladatokhoz a korábbi fenntartó, Fót Város Önkormányzata az alábbi feltételeket biztosította:

3.1. Tárgyi feltételek:

Jelenleg a zeneiskola nem rendelkezik önálló épülettel. Az iskola elhelyezése az „Ifjúsági Ház” elnevezésű garzonházban csak ideiglenesen megoldott. A közös helyiségek hiánya – nagyobb méretű tanári szoba, előtér, gyermekváró - nagyban nehezíti az oktatást. A zeneiskolás növendékek télen is a szabadban kénytelenek várakozni a tanítási órák között. Nagy hidegben természetesen a tantermekben várakoznak, ahol viszont a tanítási órákat zavarhatják. Ezen a problémán csak az intézmény más (új) épületben történő elhelyezésével lehetne segíteni.

Az oktatóterem száma - a növendék létszámot figyelembe véve – kevés, 15. A helyiségek minősége is változó. Két osztályterem van. Az egyikben a szolfézs tárgyat tanítják, a másikban kamarazenei foglalkozásokat tartunk. 14 közepes méretű terem áll a hangszeres tanárok rendelkezésére. Négy kolléga viszont oktatáshoz méltatlan, 2,5 x 2,5 m-es helyiségben kénytelen tanítani. A hangversenyterem 60 férőhelyes. A tantermek kihasználtsága 100%-os.

A főépületen kívül a város más általános iskoláiban is folyik szolfézs ill. hangszeroktatás. A körülmények itt általában jók, majdnem mindenütt van a termekben pianínó. Ahol nincs, ott elektromos hangszerrel pótoljuk. (A termék kis mérete miatt nem fér el nagyobb hangszer).

Zeneiskolánk könyv- és kottaállománya rendszeresen bővül, mely az alapismeretek elsajátításához szükséges kottákat tartalmazza, a pedagógusok rendelkezésére áll. A hangzóanyag gyűjteményünk minimális, és csak a tanárok használhatják. A felsőbb osztályos szolfézs- és a zenetörténet csoportok részére tudjuk megoldani a zenehallgatást és képi vetítést.

A számítógép ellátottság megfelelő. Az irodában az adminisztratív feladatok ellátásához alkalmas számítógépek állnak rendelkezésre. A tanári szobában is található számítógépek, mely a pedagógusok munkáját segíti. A tanulók elméleti és hangszeres oktatásához szükséges IKT eszközök megfelelő számban állnak rendelkezésre. A tanárok e-napló vezetéséhez szükséges eszközök szintén biztosítottak.

A hangszer ellátottság minden tanszakon megfelelő, az oktatáshoz elegendő. Célunk a hangszerek mennyiségi növelése, a hangszerek minőségi javítása, és a hangszercsere program révén az amortizálódott hangszerek folyamatos lecserélése.

Ezáltal lehetőség adódik, hogy több hangszert lehessen kölcsönözni a gyermekek számára. Így a tanulók szüleinek kisebb anyagi megterhelést jelent gyermekük taníttatása.

A zeneiskola bútorzata: nagyrészt régi, de használható állapotú. Az elhasználódott darabokat szeretnénk lecserélni.

3.2. Személyi feltételek:

Az iskolában a személyi ellátottság jó, a növendéklétszám arányának megfelelő. 23,7 tanári álláshely, 1 fő iskolatitkár, 1 takarító, 1 karbantartó, 0,5 hangszerész. A pedagógusok végzettsége az előírtak megfelelő, mindenki rendelkezik főiskolai vagy egyetemi diplomával. Szakvizsgával 7 fő rendelkezik. Intézményünkben 3 fő mesterpedagógusi, illetve 10 fő pedagógus II minősítéssel rendelkezik. Iskolánk évek óta nagy hangsúlyt fektet a pedagógusok továbbképzésére, a folyamatos megújulás lehetőségét szem előtt tartva. Igyekszünk biztosítani a regionális versenyeken való gyakori részvételt, mint a szakmai fejlődés egyik alappillért.

Minden tanév végén szervezünk közösségépítő programot munkatársainknak.

A 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet alapján történő pedagógus továbbképzéseken való részvétellel megvalósul a pedagógusok szakmai továbbfejlődése, ezáltal mutatnak hiteles példát emberi és szakmai szempontból is tanítványaiknak.

3.3. A zeneiskola gazdálkodása:

Iskolánk részben önállóan működő és gazdálkodó intézményként működik, a fenntartó által jóváhagyott éves költségvetésből.

A zeneiskola munkáját segíti a „Fóti Dal” alapítvány, mely a zeneiskolában tanító pedagógusok kezdeményezésére jött létre. Bevételeikkel a zeneiskola hangszer állományát igyekeznek javítani. Ezen kívül jelentős segítséget nyújtanak a növendékek verseny nevezési díjának, utazási költségeinek térítéséhez, ill. a táborozásokhoz, a kiemelt rendezvényeink szervezéséhez, és támogatja a szociálisan rászoruló növendékeket.

3.4. Szakmai munka:

Iskolánkban a tanítás a jelenleg érvényben lévő, 1998-ban kiadott, 2011-ben módosított tantervek alapján folyik. A szolfézs tanszakon iskolánk tanárai által kibővített tananyaggal folyik az oktatás. Lényege, hogy a zeneoktatást a hangszeres zene felől közelíti meg; az első három év folyamán jobban támaszkodik a hangszeres órákon tanultakra, ill. az előképzőben elsajátított zenei fogalmakra és dalanyagra. Az első évfolyam alatt tanult klasszikus zenei példák szolmizálása és elemzése nagyobb sikerélményhez juttatja gyermekeket, ezáltal az elméleti tárgyat könnyebb megszerettetni a tanulókkal. A „Muzsika műhelye” sorozat, a Csicsergő és a Margaréta füzetek újonnan kerültek beépítésre a tananyagba.

Iskolánk kiemelt feladatként kezeli a kamarazene oktatását. Ez a műfaj különösen alkalmas arra, hogy általa pedagógiai célokat - mint az együttes játék, az egymásra figyelés, a másikkal való alkalmazkodás, egymás segítése, a türelem gyakorlása – valósíthassunk meg olyan szinten, amire a nagyobb csoportban nincs lehetőség. A kamarazene tanítását már az első osztályos növendékeknél megkezdjük. Tanáraink minden tanszakon tanítanak a kezdő hangszeresek tananyagához tartozó kamaradarabokat. Ezekhez olyan könnyű, de mégis színvonalas zenei kíséretet készítettünk, amelyet a 2. és 3. osztályos zongorista növendékek is el tudnak játszani. Az ilyen korán elkezdett kamarazene oktatásnak nagyon jól látható eredményei vannak: Az ügyesebb vonós és fúvós növendékek már 3. osztálytól kezdve játszhatnak a zenekarban, a zongora tanszakon pedig felfejlődött a négykezes, ill. kétzongorás darabok előadása. Gyakran hallunk tanár – diák kettőst is.

A kamarazene megjelenési formái a különböző hangszerek lehetőségeitől függenek, így a képzés formáit minden tanárnak ki kell dolgoznia a saját szakterületén. A vonós és fúvós tanszakon nagy hagyománya van a különböző összeállítású zenekaroknak, és ehhez elég nagy kottaanyag áll rendelkezésünkre. Ezeknél a csoportoknál inkább a válogatás a fontos, hogy az adott zenekari csoport képességéhez mért darabok kerüljenek előadásra. A zongora tanszak elég speciális helyzetben van: már a kezdő zongoristák is megtapasztalhatják az együtt-zenélés örömét azzal, hogy könnyen megtanulható, kifejezetten az kezdők szintjére írt zongorakísérettel részesei lehetnek a közös muzsikálásnak, a zenében való egymásra figyelésnek. Ezért készült a Cinegemuzsika két kötete, a Kürtös karácsony és a Trombitamuzsika, melyben a kezdő hangszeresek darabjaihoz írtunk alapszintű kíséretet. Ebben a témában nagyon kevés a kottaanyag, még kevesebb a hozzáértéssel, zeneileg is igényesen megkomponált zenedarab. Ebben a munkában nagy segítségünkre van iskolánk volt igazgatója, Horváth István. Az ő feldolgozásában – a zeneiskola tanárainak közreműködésével – jelentek meg a fent említett kötetek. Újabb kiadvány Monszpört Krisztina kottái, amelyek szintén igényes kísérő zongora szólammal rendelkeznek.

A tanszaki hangszercsoportok, a gitár- és vonósenekar aktív résztvevői a város kulturális életének. Egyre színvonalasabb munkájukkal érdekes színpontjai a növendékhangversenyeknek. E csoportok számára a kottaanyag feldolgozása szintén iskolánk tanáraitól várható.

A MEGVALÓSULÁS GAZDASÁGI FELTÉTELEI

Eszközigény:

A helyi program bevezetésének feltétele, hogy az egyes tanszakok oktatásához szükséges hangszerek, eszközök rendelkezésre álljanak.

- A helyiségek bútorzata és berendezési tárgyai minimális mértéke szintén a fenti

rendeletben található, kiegészítve „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja” tárgyi feltételeivel.

Iskolánkban a köznevelési törvény értelmében folyamatosan zajlik a tárgyi eszköz fejlesztés, az éppen aktuális anyagi lehetőségekhez mérten.

A kamarazene oktatásához szükséges kottaanyag beszerzése folyamatos.

A két zongorás darabok előadásához egy új zongorát szereztünk be, mely a hangversenyteremben található.

Az iskola épülete:

- Sajnos az épület felújítása gazdaságtalan, ezért sem a fenntartó, sem a tulajdonos önkormányzat nem tervezi a rekonstrukciót. Ezen a problémán csak az intézmény más (új) épületben történő elhelyezésével lehetne segíteni.

Anyagi háttér

- A fejlesztés tárgyi feltételeit, valamint a tantestület anyagi vonzattal járó szakmai igényeit a mindenkori éves költségvetés szabja meg, melyet a fenntartó Dunakeszi Tankerületi Központ az intézményvezetővel történő konzultáció alapján határozza meg.

4. A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

4.1. Pedagógiai alapelveink:

A nevelés két alapvető tényezője: a pedagógus és a növendék mindkét fél aktív kölcsönhatásban lévő részese a nevelési folyamatnak. A nevelő vezető, irányító, kezdeményező szerepe érvényesül a pedagógiai légkör kialakításában, a növendékek aktivitásának kibontakozásában, tevékenységük megszervezésében, személyiségük fejlesztésében.

Alkotó pedagógiai szellemiség megvalósítására törekszünk, melynek jellemzői egyfelől az igényesség, másrészt a növendékek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság.

Minden tanulónak biztosítjuk az egyéni adottságai, képessége és tehetsége szerint az egyéni előrehaladás lehetőségét. Elősegítjük a különböző fogyatékkal élők zenei fejlesztését, figyelembe véve a fogyatékoság típusát és fokát.

A harmonikus személyiségfejlődés érdekében a gondolkodási képességeket, az érzelmi- akaratil jellemzőket, a testi és lelki egészséget egyaránt gondozzuk.

A tehetségek fejlesztését kiemelten kezeljük, a kreatív képességek kialakításához pozitív környezeti hatásokat (motivációs tényezőket: kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy, szorgalom, kitartás) biztosítunk.

Reális önismeret és életszemlélet kialakításával segítjük a megfelelő továbbtanulási irány illetve pálya kiválasztását.

Alapvető értéknek tekintjük a szűkebb és tágabb hazához való kötődés érzését, más kultúrák, szokások megismerését, környezetünk felfedezésének és megóvásának igényét. A népzene,

népi hangszereken keresztül a hagyományok őrzését és ápolását. A fenntartható fejlődés fontosságát szem előtt tartva megalapozni a gyermekek természetvédelem iránti elkötelezettségét.

4.2. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai

Az iskola elsődleges célja az ismeretátadás, érték közvetítés, személyiségformálás, másodlagos célja az, hogy lehetőséget teremtsen az iskola tagjainak baráti kapcsolatok kiépítésére, az olyan alapvető szükségletek kielégítésére, mint a szeretet, az elfogadás, biztonság, megbecsülés, önbecsülés, mely alapvető szükséglete az embernek.

A személyiségfejlesztés céljait szolgálja a művészeti tevékenységre nevelés, a képességek fejlesztése (értelmi, érzelmi, akarati, esztétikai stb.).

A tanulási tevékenység közben és a tanulói közösségi élet során fejlesztjük a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, kommunikációs képességeit, akaratát, segítőkészségét, empátiáját.

Pedagógiai munkánk középpontjában a személyre szóló fejlesztés törekvése áll, hogy meglássuk, megláttassuk és továbbfejlesszük minden egyes növendék személyiségének saját értékeit.

Arra törekszünk, hogy növendékeinkben kialakuljon a reális önértékelés képessége, az egészséges önbizalom.

A tehetséges növendékeink számára biztosítjuk kognitív érzelmi és szociális szükségleteik kielégítését (kognitív: lehetőség az önálló, önirányított önfejlesztésre, lehetőség a tapasztalatszerzésre, hatékony tanulási készségek kialakítására; érzelmi szükségleteik: bátorítás az elmélkedésre, kérdésfeltevésre, kockázat-vállalásra; szociális szükségleteik: megtanulják az emberek tiszteletét, el tudják fogadni másáigukat).

Valljuk, hogy az egyéni tehetség akkor igazi érték, ha személyes felelősséggel párosulva, a szűkebb és tágabb emberi közösség javát szolgálja. Pedagógiánk alapvető célja egyrészt, hogy a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú növendékeket - képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítsünk fel a továbbtanulásra és a társadalomba való majdani beilleszkedésre, másrészt arra törekszünk, hogy növendékeink képesek legyenek a művészetek befogadására, értésére és művelésére. A zenei stílusok sajátos jellemzőinek megismerésére.

Fontos szempont a zenei képességek fejlesztése, a zenei írás és olvasás készségének és a kreatív alkotói magatartás kialakítása. Az értékes zene megszerettetése, a rendszeres zenehallgatás szokásának elősegítése.

4.3. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai

Pedagógiai munkánkban fontos a személyre szóló fejlesztés, és az egyéni képességek kibontakoztatása. A felvételi eljárás során fontos szempont az alapvető zenei képességek (hallás, ritmusérzék) megléte.

A tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített és ezáltal motivált munkában kell fejleszteni a növendékek felelősségtudatát, a kitartás képességét és az érzelemvilág gazdagodását.

Tudatosítani kell a szűkebb és tágabb környezetből megismerhető értékeket.

Erősíteni kell a humánus magatartásmintákat, szokásokat, a jellem formálásával szolgálni a

gyermek személyiségének érését.

Tudatosítani kell növendékeinkben a közösségi élet értékét és jellemző szabályait.

Olyan helyzeteket kell teremteni, amelyekben a tanuló gyakorlati módon igazolhatja megbízhatóságának, becsületességének, szavahihetőségének értékét.

Fogékonyra kell tenni gyermekeinket saját környezetük, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt.

Erősíteni kell az Európához való tartozás tudatát, valamint nemzeti hagyományaink, kultúránk, szokásaink, életmódunk megismerését, megőrzését, megbecsülését.

Elő kell segíteni a szocializáció folyamatait.

Egészségnevelés: fontosnak tartjuk a zenei munkaképesség tudatos gondozását, a hangszerjátékból fakadó egyoldalú fizikai terhelések és ízületi, tartási problémák kialakulásának megelőzését. Ebben többek között a Kovács Módszer színes, játékos gyakorlatait alkalmazzuk, mely nem csak a fizikai egészség megőrzésére, hanem a stresszhelyzetekben való helytállásra is felkészíti a tanulót.

A növendékek kapjanak folyamatos visszajelzést a tanulmányi teljesítményükről és magatartásuk minőségéről.

4.4. A nevelő-oktató munkánk pedagógiai eljárásai

- Kiskorú növendékeknél fokozatosan átvezetés a játékközpontú cselekvésekből az iskolai tanulás tevékenységeibe;
- Fokozatosan mintákat adunk az ismeretszerzéshez (aktív részvétel az ismeretszerzésben), a feladat- és problémamegoldáshoz; reális énkép és önismeret alakításával, az önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával kívánjuk kialakítani az egyéni és társas csoportos produkciók során keletkező siker- és kudarcélmények feldolgozását.
- Az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését speciális pedagógiai eljárásokkal kiemelt feladatnak tekintjük.
- Fejlesztjük a növendékek kreativitását, gondoskodunk egészséges terhelésükről, követjük érési folyamatukat, személyre szóló, fejlesztő értékelést adunk róluk;
- Értelmi és érzelmi alapozással formáljuk a személyiség erkölcsi arculatát, megismertetjük, gyakoroltatjuk a helyes magatartásformákat;
- Élményt adó, katartikus tanulási helyzeteket és ismeretszerzési alkalmakat kínálunk tanulóinknak, az így szervezett tanulási folyamat juttatja közel őket a megismerés, a tudás örömehez, erősíti meg önbizalmukat és növeli teljesítményük értékét;
- A tanulók a megszerzett művészeti tudásukat valóságos funkcióban, fellépések alkalmával, produkciók létrehozásával teljesítik ki.
- Az iskolában folyó nevelő-oktató munka mérési, ellenőrzési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerében meghatározott rend szerint funkciójuknak megfelelően visszajelzést, értékelést adunk a tanulók fejlődéséről.
- A lecke feladással már előkészítjük az otthoni munkát. A gyakorlással fejlesztjük a gyermek felelősségtudatát, a kitartásra, igényes munkavégzésre neveljük. Ezzel a helyes időgazdálkodásra is ösztönözzük, amely az élet más területein is nagyon fontos.

4.5. Nevelő-oktató munkánk pedagógiai eszközei

A pedagógiai eszközök megválasztásában kitüntetett szempontok:

- minden gyermek számára, az életkori jellemzők figyelembevételével, képességének, érdeklődésének, valamint távolabbi céljainak megfelelő programokat, tevékenységi formákat biztosítani;
- személyes példamutatással neveljük növendékeinket toleranciára, mások elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására.
- Intézményünkben az alábbi csoportosításban az alábbi nevelési módszereket, eszközöket alkalmazzuk:

A meggyőzés, a felvilágosítás és a tudatosítás módszerei;

- A tevékenység megszervezésének módjai: megbízás, ellenőrzés - értékelés, játékos módszerek, gyakorlás;

A magatartásra ható módszerek:

- ösztönző módszerek: helyeslés, biztatás, elismerés, szereplési / bemutatkozási lehetőség, dicséret, oklevél, osztályozás, jutalmazás,
- kényszerítő módszerek: felszólítás, kizárás az iskolából,
- gátlást kiváltó módszerek, melyek a nevelés sikerét veszélyeztető körülmények kizárását célozzák: ellenőrzés, figyelmeztetés, elmarasztalás.

4.6. Az egyes művészeti tevékenységek oktatásának cél- és feladatrendszere

Művészetoktatási tevékenységünk célja mindazoknak a művészeti, intellektuális és emberi – erkölcsi értékeknek a kialakítása tanítványainkban, amelyek birtokában úgy tudják egyéni boldogságukat, boldogulásukat megteremteni, hogy az egyben a szűkebb és tágabb közösségük javát is szolgálja.

Iskolánk alapfokú művészetoktatási intézmény, melyben az oktatás zeneművészeti ágon folyik. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony növendékek képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket, és gyarapítja ismereteiket. Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

Továbbá célunk, hogy iskolánk növendékeit minél hosszabb időn keresztül megtartsuk az értékes zene művelésében.

4.7. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A személyiséget a biológiai tényezők (öröklés) és a környezeti, nevelési hatások - egymással szoros kölcsönhatásban - együttesen határozzák meg. A környezeti hatások befolyásolják, hogy az adottságból mi, mikor és miképpen valósul meg. Ezen tényezők között a nevelés- oktatás személyiségformáló hatása különös jelentőséggel bír.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos iskolai feladatok öt fő területre bonthatók:

- az értelem kiművelésére (kognitív kompetencia)
- az érzelmi intelligencia fejlesztése
- segítő életmódra nevelésre (szociális kompetencia)
- egészséges és kulturált életmódra nevelésre (személyes kompetencia)
- a szakmai képzés alapozására (speciális kompetencia)

Az alapfokú művészetoktatás ezen területek gondozására nem azonos súllyal biztosít lehetőséget. Képzési rendszerünkben az első a második és az ötödik terület kap nagyobb hangsúlyt.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos iskolai feladatok rendszerét a pedagógiai alapelvekből, célokból, feladatokból, eljárásokból és eszközökből vezetjük le.

A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. Valljuk, hogy személyiséget formálni csak az egész személyiségre hatni tudó művészetek jelenlétével lehet. A művészetek táplálják a növendékek kialakuló érzésvilágát, minőségre való igényességet alakítanak ki bennük, s egyben szűrőként is szolgálnak az őket ma érő ingerözönben, segítenek megőrizni érzékenységüket.

A művészeti nevelés biztosítja a személyes tapasztalatszerzést, mint tanulási módszert. A tanulók élményszerűen tapasztalják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben megnyilvánulnak. A művészeti neveléssel lehetőséget biztosítunk arra, hogy minden tanuló átélhesse a siker élményét, ezzel önismerete fejlődhessen és egészséges önbizalma alakulhasson ki.

Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a növendékekben a művészet megőrkítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás az egyik legértékesebb emberi alapképesség.

A művészeti nevelésünk megalapozza a tanulók esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotások iránti igényét. A művészeti oktatás által létrejött pozitív élmények hozzásegítenek azokhoz az emberi tulajdonságokhoz, magatartási szokásokhoz, amelyek a műveltség területén az eredményes haladás, szereplés összetevői.

A népi műveltség megismerése a mai kultúra számára fontos információkat hordoz. Kodály Zoltán egész pedagógiai rendszerét a magyar népzeneire, különös tekintettel a magyar népi gyermekjátékokra alapozta. A népzene oktatás célja, hogy a népi kultúra iránti érdeklődést elmélyítse a tanulóknál. A népzene eleven hagyomány ma is, melyet meg kell őrizni.

A művészeti oktatás nevelő hatása összemérhető a közismereti tárgyak bármelyikével, a tanulók magatartásában, értelmi, etikai, esztétikai fejlődésében. A naponkénti gyakorlások, művek, dallamok megtanulásának eredményeképp fejlődik a memória, a motívumsorok, dallamok és dalszövegek naponkénti memorizálása edzi a bevézés képességét. A népdalokon gyarapodott színes és gazdag szókinész, a tanulók fogalmazási és kifejezésbeli készségét fejleszti. A stílusos előadás a figyelem, a koncentráció állandó munkáját igényli, ezeket erősíti. Rendezettséget követel, ezáltal rendre is szoktat.

A művészeti iskolába járó növendékek „szép” iránti elkötelezettsége, igényessége fokozatosan megnyilvánul a munkához való hozzáállásukban és a magatartásuk kulturáltságában is.

4.8. A tantárgy és tanárválasztás

A hangszerválasztás a tanuló és a szülő szabad döntése, amelyet a körülményekhez mérten tiszteletben kell tartani. Másik hangszerre irányítása csak helyhiány vagy a tanuló nem

megfelelő adottságai miatt indokolt. A tanárválasztás igényét a lehetőségekhez mérten igyekszünk biztosítani.

4.9. A csoportos oktatás

A 2011. évi CXCV. törvény 4. sz. melléklete meghatározza a csoport létszámokat. A törvénytől való eltérésre a Dunakeszi Tankerületi Központ adhat engedélyt. Ez alól kivétel a kamarazene tantárgy, melynél az engedélyezett minimum létszám kettő (2) fő.

A csoportok szervezésének további elve: Amennyiben mód van rá, figyelembe vesszük a szülő igényét, hogy melyik telephelyen kapja a gyermek az oktatást.

4.10. Átvétel másik művészeti iskolából

Az átvételt kérő szülőnek vagy nagykorú növendéknek az online rendszeren (FORMS) kell jelentkeznie. Az elbocsájtó zeneiskolától a jogviszony megszüntető igazolás bemutatása szükséges, valamint hozza magával bizonyítványát. Az intézmény szükség esetén felméri a jelentkező tudását.

4.11. Felnőttoktatás

A zeneiskola lehetőséget biztosít az oktatásban való részvételre a 18. életévüket betöltők – akár dolgozó felnőttek – számára is. Részükre a fenntartó által a tandíj rendeletben meghatározott tandíjfizetési kötelezettség érvényes. A felnőttoktatásban résztvevőkre a zeneiskolai szabályok kötelező érvényűek, azzal a kiegészítéssel, hogy megfelelő indok esetében, kérvény alapján kötelező tárgy alól felmentést kaphatnak.

5. A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Fót gazdag zenei hagyományokkal rendelkező város. Ezek a hagyományok még a múlt századra nyúlnak vissza, mikor még Liszt Ferenc látogatást tett a Károlyi családnál és játszott a fóti templom híres orgonáján. Ezt követően mind gyakoribbá váltak a zenei rendezvények és a mai napig is rendszeresen tartanak koncertet a Fóti Római Katolikus Műemléktemplomban. E század elején a faluszínpad és a kultúrházban rendezett koncertek, operaelőadások mind a zenei hagyományok egy-egy fontos eseménye. 1966-tól zeneiskola is működik a községben. Az innen zenei pályára került növendékek már a jelenlegi tanári karban tanítanak, de a környék más zeneiskoláiba is, ill. az Operaház egyik koncertmesteri székébe is fóti növendék került. Rendszeresen készítünk fel továbbtanulásra jelentkező növendékeket. Ez a szakmai feladat kiemelt jelentőséget kapott pedagógiai programunkban.

Ennek az igénynek megy elébe a Fóti Zeneiskola, hogy olyan felkészítő programot kínál a tehetséges növendékeknek, amely egyaránt biztosít alapos felkészítést az elméleti tárgyakból és a hangszeres tárgyakból is. Ezen felül gyakorlási lehetőséget is biztosítunk a növendékeknek. A program megvalósításához az oktatási törvényben meghatározott, tehetséggondozásra felhasználható +5% óraszámot használjuk fel.

A tehetséges gyermekek számára fontos a rendszeres szereplés. Igyekszünk minél több fellépési lehetőséget teremteni számukra. A Vörösmarty Művelődési Házban tartott rendezvények - kiállítás, irodalmi műsor – mind egy - egy lehetőség a megmérettetésre.

A zeneiskola fontos feladata a zenét tanulni szándékozó új növendékek beiskolázása.

Ezért az általános iskolákban és a zeneiskolában is tartunk hangszerbemutatókat, hangversenyeket.

Intézménytípusunk alapvető funkciója: a tehetségek gondozása, veleszületett vagy szerzett képességeik továbbfejlesztése, megtalálni számukra azt az „utat”, amelyen elmélyülten és eredményesen haladhatnak és akár az átlagosat túlhaladó teljesítményekre is képesek.

A tehetséges tanulók mind a képességek, mind a viselkedés, a magatartás terén gyakorta eltérnek az átlagtól.

Legfontosabb személyiségjegyük az eredetiség. A kreatív gyermekekre általában magas fokú tudásvágy, kíváncsiság, belső hajtóerő, nagyfokú autonómia, önbizalom, szabad kommunikációra törekvés, esetenként csökkentett mértékű alkalmazkodás, a korlátozás elleni védekezés, a szociális korlátok szabadabb kezelése jellemző.

A tehetséggondozásban nincs egy igazi út, amely minden gyermek számára járható. Az, hogy milyen programokkal és módszerekkel lehet egy-egy tehetséges gyerekkel vagy csoporttal foglalkozni csak bizonyos információk birtokában lehetséges megtervezni, amelyek tájékoztatnak a gyermek koráról, tudásszintjéről, motivációjáról. Fontos tényező a tehetséggondozást végző pedagógus szakmai felkészültsége, elhivatottsága, a családi támogató háttér, és az intézmény kondíciói.

A zeneművészeti képességek, korán megmutatkoznak, de a motivációs akarati tényezőktől, a környezet serkentő-gátló hatásától is függ, hogy lesz-e belőlük művészeti tehetség.

A tehetségek megmutatkozásának, bizonyításának, a tehetség mértékének megállapítására alkalmas tevékenységi formák az alábbiak:

- pályázatokon való részvétel
- versenyeken való részvétel
- külső és saját rendezvényeken való szereplés
- szaktáborokon, alkotó táborokon, mesterkurzuson való részvétel

A tehetségek oktatása nem pusztán a tantervi keretek közé szorított információ-közvetítésből áll, sokkal inkább olyan folyamatként kell felfogni, amely állandó tökéletesítésre ösztönöz az egyén saját képességeit, készségeit illetően.

5.1. A tehetséggondozás feltételei:

- a tehetségek kutatása, felismerése;
- megfelelő tárgyi-technikai feltételek biztosítása;
- napi kapcsolattartás az azonos növendéket oktatók-nevelők között;
- a tehetséges pedagógusok, melyek nélkül eredményesen nem lehet tehetségeket nevelni-oktatni.
- korai fejlesztés fontossága: zeneóvodai foglalkozások keretében
- hangszeres közös órák

Az alkotó pedagógus munkája mesterség és művészet, professzionális szakma, hivatás. Azt a többletet, amitől alkotó művészetnek is tekintjük, azt a pedagógus személyisége adja hozzá. Felelőssége abban áll, hogy a rá bízott gyermek egyedi és megismételhetetlen. Ezért az e „szakmát művelők személyisége és erkölcsi arculata oly mértékig feltétele a sikeres pályafutásnak, mint a szaktudásuk”.

Az elmondottakból következik, hogy a legeredményesebb nevelés csak a komplex személyiség gondozás lehet. A tehetséggondozás alapfeltétele a tehetséges tanár.

5.2. A tehetséggondozás lehetséges módszerei:

- „tehetséggondozó” csoportba irányítás (egyénenként eltérő időben) kimagasló tehetségek esetében.
- évösszevonás, vagy léptetés: amikor egy tanévben esetleg 2 év anyagát is minden nehézség nélkül képes elsajátítani a gyermek.
- gazdagítás, dúsítás: hogy a tanévi anyagot az idő 2/3-a alatt sikerül feldolgozni és a fennmaradó 1/3-nyi időben a növendékek egyéni fejlesztő programokkal dolgoznak.
- A tehetséggondozás sajátosságai iskolánkban:
  - Hosszabb időtartamú, úgynevezett „B” tagozatos 2x45 perces főtárgyi órák.
  - A 2. osztályt legalább 4,5 tanulmányi átlaggal elvégző tanulók számára lehetőséget biztosítunk második hangszer tanulására.
  - A pedagógusok folyamatos továbbképzése, a tehetséggondozás speciális ismereteinek körében.
  - Vendégtanárok segítségével, egyrészt konzultációs lehetőségek biztosítása útján igyekszünk megtalálni a növendék adottságai és személyisége számára legmegfelelőbb fejlődési utat, másrészt bevonva őket a tanítás folyamatába, közvetlenül hasznosíthatjuk tapasztalataikat.
  - Csoportos órákon belül egyéni foglalkoztatás szervezése.
  - A differenciálást szolgáló taneszközök biztosítása. Pl.: számítógépes programok, kották, CD-k, videó felvételek.
  - Amennyiben szükséges a kiemelkedő képességűeknek kis létszámú (akár 1-3 fős) csoportok szervezése.
  - B tagozatos meghallgatások, koncertek szervezése.

5.3. Az esélyegyenlőség biztosítása

Kiemelten törődünk azokkal a gyerekekkel, akik valamilyen hátránnyal kezdik a zenetanulást. A rászorulókat a fenntartó által meghatározott esetekben térítési- és vagy tandíjkedvezménnyel vagy –mentességgel támogatjuk. A fogyatékkal élő és tanulási zavarokkal küszködő növendékeket a lehetőségeikhez alkalmazkodva tanítjuk és igényeiket a beszámolók során is figyelembe vesszük. Az egyéni zenei képzés, jellegénél fogva is hatékonyan képes segíteni a hátránnyal élők fejlődésében.

6. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Iskolánkban a zeneművészeti ág jellegénél fogva egyéni és csoportos órák egyaránt vannak. A növendékeknek számos alkalommal van lehetőségük közös produkciókkal közönség elé állni. A kamarazenélés, a kóruséneklés és a zenekari játék kiemelkedő közösségteremtő erővel bír. Fontosnak tartjuk, hogy növendékeink ezekbe a lehetőségekbe minél hamarabb bekapcsolódhassanak.

Ezen alkalmakon megnyilvánul a tanulók egymásra utaltsága, a csoport sikere az egyéni produkciókon is múlik. Ez fokozza a közösségi érzést, a közösségért való munkálkodást is. A művészeti képzés során végzett közös alkotás öröme, mind-mind közösség- és személyiségfejlesztő hatással bír.

Az életformává vált kamaramuzsikálás, mely iskolai és iskolán kívüli öntevékeny együttesekben is megvalósulhat, lehetőséget teremt az együttes tagok közötti bensőséges kapcsolat kialakulásához a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzet pedig, a szorongó növendékek gátlásainak feloldásához.

Tapasztalataink alapján megállapíthatjuk, hogy a növendékekkel tett kirándulások, más településeken való szereplések, más települések művészeti csoportjainak fogadása, baráti kapcsolatok, ismertségek kialakulásának lehetőségét hordozzák magukban. Testvériskolai kapcsolatok kialakításával növendékeink nyelvi korlátok nélkül élhetnek át meghatározó közösségi élményt külföldi társaikkal együtt muzsikálva.

7. A SZÜLŐK, TANULÓK ÉS A PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, FEJLESZTÉSE

7.1. A tanulók és a pedagógusok együttműködésének fórumai:

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével. Az iskola diákjai diákönkormányzat létrehozása útján is elláthatják érdekképviseletüket.

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról a főtárgyi szaktanár folyamatosan tájékoztatja,

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan tájékoztatják. Növedékhangversenyek, közös nyílt órák szintén lehetőséget adnak a tanulók és szülei tájékoztatására, kölcsönös információcserére.

7.2. Szülő és a pedagógusok együttműködésének formái:

Intézményünkben a szülővel való kapcsolattartás folyamatos. Az iskolát érintő általános kérdésekről az iskola vezetősége ad tájékoztatást a honlapon illetve hírleveleken keresztül. A főtárgytanárok pedig a tanulók előmeneteléről, illetve az őket közvetlenül érintő kérdésekről informálják a szülőket.

A jogszabályban előírt véleményezési kötelezettségeket a szülők felkért képviselői teljesítik:

- a Szervezeti és Működési Szabályzat, (SZMSZ)
- a Pedagógiai Program, (PP)
- a Házirend
- a tanfelügyeleti eljárás esetén

A pedagógusok a tanév elején, illetve tanév közben szükség esetén szülői értekezletet tarthatnak.

Nyílt tanítási napok:

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

Írásbeli tájékoztató:

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről. A különféle iskolai vagy tanszaki szintű programokról a faliújság, szórólapok, hírlevél tájékoztat. A korszerű információs lehetőségek (internet, e-mail, honlap) gyakori használatát igyekszünk megvalósítani.

A szülői kapcsolattartás az iskolai rendezvények, bemutatók, versenyek alkalmával is

megvalósul. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével.

Panaszkezelés:

Legfontosabb, hogy a gyermekek és a pedagógusok jogai és érdekei ne sérüljenek. A panaszkezelésnek gyorsnak, tisztességesnek és érdekének kell lennie. Személyes egyeztetés során fel kell tárni a panasz okát (előre megbeszélte időpontokban), indokát és jogos panasz esetén eljárást kell kezdeményezni. A beérkezett észrevételeket elemezzük. A panaszokat és a panaszosokat megkülönböztetés nélkül, egyenlően, azonos eljárások keretében és szabályok szerint kezeljük - koncentrálna a probléma megoldására.

Együtműködés fejlesztése

A pedagógus-növendék és pedagógus-szülő kapcsolatok fejlesztésében a legnagyobb előrelépést a diákönkormányzat és a szülői szervezet aktív működése jelentené. Elsődleges célunk a szülők szerepének erősítése, valamint ösztönözni kívánjuk az iskolai demokratizmus kiteljesedését jelentő diákönkormányzatot.

II. RÉSZ HELYI TANTERV

1. A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a zeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:

- Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat.

Szakmai kompetencia

- A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).
- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.
- A hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése.

Személyes kompetencia

- Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia

- Együtműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.
- Esélyegyenlőség.

Módszertani kompetencia

- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.

- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.
- A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
- A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének, az előadó művészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
- A kortárs zene befogadására nevelés.
- A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.
- A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
- Tehetség gondozás.
- Hátrányos helyzetűekkel való differenciált foglalkozás.
- A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

2. A KÉPZÉS SZERKEZETE, ÓRATERVE, TANTÁRGYAI

Az Alapprogram 1. és 2. melléklete szerint¹

2.1 A tantervkiválasztás elvei

A Főti Zeneiskola tantestülete átnézve a Művelődési Minisztérium (ROMI-SULI kiadó) által 1998-ban, ill. 99-ben kiadott „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának” zeneiskolai köteteit, a következő állásfoglalást hozta meg:

- A tanszakok szabályozása egységes.
- A képzés struktúrája, óraterve és tantárgyrendszere lehetővé teszi a tanterv bevezetését, jelentősebb törés nélkül a jelenlegi tanterv szerint tanuló növendékek esetében is.
- A kötelezően választható tárgyak és a választható tárgyak egységes keretben jelennek meg minden tanszakon.
- Egyértelműen fogalmazza meg a követelményrendszert évenkénti lebontásban, valamint az alapfok és a középfok végén.
- A javasolt értékelési mód, és az ismeretek számonkérési formái azonosak a zeneiskolában eddig is alkalmazott módszerekkel.
- A tárgyi feltételek rendszere, megerősítve az Oktatási Minisztérium e témakörben hozott rendeletével, biztosítják a színvonalas szakmai munkát.

A fentiek figyelembevételével a Főti Zeneiskola tantestülete bevezetésre alkalmasnak tartja „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programját”.
(A tantervek részletes leírása a CD mellékletben.)

2.2. Zeneiskolánkban alkalmazott tantervi programok:

Furulya	Készítette:	Perényi Péter Stadler Vilmos
Fuvola	Készítette:	Herczeg Mária
Klarinét	Készítette:	Perényi Éva Zentainé Valkai Ágnes

Szaxofon Készítette: Simonffy György
Solymosi Sebestyén

¹ A korábban hatályban lévő 1. számú melléklete változatlan formában az új alapprogram 1. melléklete, amely szerint – az az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló rendelet módosításáról szóló 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet hatályba lépését megelőzően – folytatott képzések felmenő rendszerben folytathatók, oly módon, hogy a tanulmányaikat már megkezdett tanulók azt legkésőbb a **2026/2027. tanévig be tudják fejezni.**

A 27/1998. (VI. 10.) MKM Rendelet 2. számú melléklete változatlan formában alapprogram 2. melléklete, amelyet alkalmazni kell a **2011/2012. tanévben és az azt követően megkezdett képzésekre.**

Trombita Készítette: Huszár Gábor
Sztán István

Kürt Készítette: Szilágyi Pálma
Beleznay Tibor
Tarjáni Ferenc

Harsona, tenor-bariton Készítette: Foltyn Péter
Kovács Attila
Ronyecz József

Ütőhangszer Készítette: Balázs Oszkár
Fazekas László
Zempléni László

Gitár Készítette: Mosóczi Miklós
Kozma István

Zongora Készítette: Aszalós Tünde

Hegedű Készítette: Balsay Krisztina
Horváth Józsefné
Dr. Makláriné Baranyai Valéria

Gordonka Készítette: Fekete Ferenc

Magánének Készítette: Pallagi Judit

Tuba Készítette: Jakab Gedeon

Zenekar Készítette: Dr. Fodor Katalin
Kondor Ferenc
Magyar Margit

Szolfézs: Készítette: Dobos Lászlóné
Móriczné Kolláth Éva
Nógrádi László
Papp Károlyné
Spiegel Marianna

Zeneelmélet Készítette: Fekete Győr István
Magyar Margit

2.3 Tantárgyak: előképző, hegedű, brácsa, gordonka, zongora, magánének, furulya, fuvola, klarinét, szaxofon, kürt, trombita, tuba, harsona, gitár, ütő, szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, kamarazene, kórus.

Egyéb választható tantárgyak: fúvószenekar, vonószenekar, kamarazene, gitárzenekar, kórus, zenetörténet, zeneelmélet, szolfézs.

2.4 Képzési idő:

„A” tagozaton:

2+10 évfolyam (furulya, fuvola, trombita, gitár, zongora, hegedű, gordonka, ütő)

2+ 10 évfolyam (klarinét, kürt, tuba, harsona,)

4 évfolyam brácsa

1+ 6 évfolyam (magánének)

(A képzési idő első számjegyei az előképző évfolyamokat jelentik.)

„B” tagozaton:

A „B” tagozat zárójeles számai az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik. „B” tagozatra a növendéket az alapfok 2. évfolyamától lehet átirányítani.

(3)+9 évfolyam (furulya, fuvola, trombita, gitár, zongora, hegedű, gordonka)

(3)+7 évfolyam (klarinét, kürt, tuba, orgona)

(2)+5 évfolyam (magánének)

Elmélet és egyéb főtanszakok:

„A” tagozaton:

2+10 évfolyam (szolfézs)

2+ 6 évfolyam (zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet)

4 évfolyam (kamarazene)

„B” tagozaton

(5)+7 évfolyam (szolfézs főtanszak)

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok
----------	------------

	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Összesen	2-6	2-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6
----------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Főtárgy: Hangszeres és magánének tanszakok, egyéni képzésben, elméleti és kamarazenei tanszak egyéni és kiscsoportos képzésben

Kötelező tárgy: Szolfézs, zongora.

Kötelezően választható tárgy:

- elméleti tárgy: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom,
- gyakorlati tárgy: zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar.

Választható tárgy: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus, népzene.

Korrepetíció (zongorakiséret): a hangszeres és magánének főtárgyhoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás. (kivéve zongora, orgona, gitár)

A tanítási órák száma és időtartama:

A tanítási órák száma és ideje hetente:

Főtárgy: „A” tagozaton 2x30 perc egyéni, vagy 2x45 perc csoportos.
„B” tagozaton 2x45 perc

Korrepetíció: „A” tagozaton: 1. évfolyamig 5 perc
2-3 évfolyamon 10 perc
4. évfolyamtól 15 perc

„B” tagozaton: 2. évfolyamon 10 perc
3-4 évfolyamon 15 perc
5. évfolyamtól 20 perc

Korrepetíció a magánének tanszakon:

„A” tagozaton: 20 perc
„B” tagozaton: 30 perc

Kötelező tárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig
„B” tagozaton a 10. évfolyam végéig 2x45 perc

Kötelezően választható tárgy:

„A” tagozaton az 5-6. évfolyamon elmélet vagy zenekar vagy kamarazene: 1x45perc

Választható tárgy: Az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás.

„B” tagozaton: elmélet: 1x45 perc

gyakorlat: 1x45 perc csoportos, vagy 1x30 perc egyéni

Hangszeres előképző: egyéni: 2x30 perc,

Szolfézs előképző: csoportos 2x45 perc

Kamarazene: 1x45 perc. A csoportok létszáma a műfajnak megfelelően 2-8 fő.

Zenekar, kórus: 2x45 perc

Kötelező zongora: 1x30 perc

Második (választott) hangszer: 30-60 perc (1x30 perc vagy 1x60 perc vagy 2x30 perc)

3. A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

- Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.
- Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett,

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

- A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsgatantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.
- A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.
- A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.
- A választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.
- Hangszer („A” tagozat) főtanszakos tanulók szolfézs vagy zenetörténet - zeneirodalom vagy zeneelmélet vizsgatantárgyak közül választhatnak.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

- Mentésülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként - a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.
- Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet tantárgyakból megszerzett művészeti alapvizsga és záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

Előrehozott vizsga

- Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.
- Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból, első alkalommal tett művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga.
- Szolfézs tantárgyból előrehozott alapvizsga szervezhető.
- A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése
- A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.
- Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.
- A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.
- Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.
- Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.
- Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

A művészeti alapvizsga részei

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos valamint az elmélet főtanszacos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer főtanszak („A” tagozat):

- Szolfézs vagy
- Zenetörténet-zeneirodalom vagy
- Zeneelmélet

Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat):

- Szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer főtanszak („A” tagozat):

- Szolfézs vagy
- Zenetörténet-zeneirodalom vagy
- Zeneelmélet

Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat):

- Szolfézs

A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 10-20 perc.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer főtanszak („A” és „B” tagozat):

- Főtárgy

A gyakorlati vizsga időtartama 15-25 perc.

Hangszer, elmélet tanszak („B” tagozat):

- zongora (az adott tanszakok óratervében jelölteknek megfelelően)

A gyakorlati vizsga időtartama 10-15 perc.

A művészeti záróvizsga részei

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán a kötelezően választható elméleti tantárgyakból a hangszer és magánének „A” tagozatos főtanszakos tanulók szóbeli vizsgát tesznek. A „B” tagozatos és elmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer, kamarazene főtanszak („B” tagozat):

- Szolfézs

Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat):

- Szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer, kamarazene főtanszak („A” tagozat):

- Szolfézs vagy
- Zenetörténet-zeneirodalom vagy
- Zeneelmélet

Hangszer, kamarazene főtanszak („B” tagozat):

- Szolfézs

Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat)

- Szolfézs

A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 15-25 perc.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer főtanszak („A” és „B” tagozat):

- Főtárgy
- Zongora (az adott tanszakok óratervében jelölteknek megfelelően)

Szolfézs főtanszak:

- Zongora
  - elmélet: minimum 1x45 perc

A gyakorlati vizsga időtartama főtárgyból 20-30 perc, zongora kötelező tantárgyból 10-20 perc.

Kamarazene főtanszak:

- Kötelező hangszer (az alapfokú évfolyamokon főtárgyként tanult hangszer)

A gyakorlati vizsga időtartama 10-15 perc.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA, ÓRATERVE, TANTÁRGYAI

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Fafúvós tanszak tantárgyai: furulya, fuvola, klarinét, szaxofon,

Rézfúvós tanszak tantárgyai: trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba

Akkordikus tanszak tantárgyai: gitár, ütő

Billentyűs tanszak tantárgyai: zongora,

Vonós tanszak tantárgyai: hegedű, brácsa, gordonka,

Vokális tanszak tantárgya: magánének

Zeneismeret tanszak tantárgyai: szolfézs kötelező, szolfézs, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet,

Kamarazene tanszak tantárgyai: kamarazene, zenekar, kórus

4.1 Kötelező és választható tárgyak

4.2 Óratervek

Hangszeres és vokális tanszakok – egyéni képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres tantárgyak és magánének

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező*

Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene, zenekar, kórus

Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus tantervi programjainak tantárgyai

Korrepetíció (zongorakiséret): a hangszeres (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óratervek

Az „A” tagozatos óratervek magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(2)+6+4 évfolyam: furulya, fuvola, klarinét, szaxofon, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba, gitár, ütő, zongora, hegedű, gordonka

* Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni.

Óraterv 2

Évfolyamok

Tantárgy	Előkép ző	Alapfok					Továbbképző		
	(1)	1	2	3	4	5	6	7	8
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2				
Kötelezően választható tantárgy						2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai
(1)+ 4+4 évfolyam: brácsa, orgona

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
	(1)	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2		
Kötelezően választható tantárgy						2	2
Választható tantárgy	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai
(1)+6 évfolyam: magánének

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 2x30 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy: 5-10. évfolyamig

Csoportos foglalkozás: 2x45 perc

(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, 2-8 fő)

Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene,)

Korrepetíció ideje:

Hangszeres tanszakok: (minimum)

Ek.1-2. és 1. évfolyam 5 perc

2-3. évfolyam 10 perc

4. évfolyamtól 15 perc

Vokális tanszak: A teljes képzési időben 20 perc

„B” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok – alapfok 2. évfolyamától javasolt.

Kötelező tantárgy: szolfézs

Kötelezően választható tantárgy: zongora (kivéve a zongora, orgona, főtárgyak esetében) a 3. évfolyamtól

Választható tantárgyak: zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus tantervi programjainak tantárgyai

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óratervek

Az „B” tagozatos évfolyamok óratervei magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. A zárójelbe tett évfolyamok az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy					0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1
Választható tantárgy	(2)	(2)	(2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2+1)+5+4 évfolyam: furulya, fuvola, klarinét, szaxofon, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba, ütő, gitár, zongora, hegedű, gordonka

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok									
	Előképző	Alapfok					Továbbképző			
	(1)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	

Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1	1	1
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma
(1+1)+3+4 évfolyam: brácsa, orgona,

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
		(1)	(1)	2	3	4	5
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma
(1+1)+5 évfolyam: magánének

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „B” tagozaton 2x45 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Választható tantárgy: 1 vagy 2 foglalkozás

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

Korrepetíció ideje:

Hangszeres tanszakok:

2. évfolyam 15 perc

3-4. évfolyam 20 perc

5. évfolyamtól 25 perc

Vokális tanszak:

A teljes képzési időben minimum 30 perc

Zeneismeret és kamarazene tanszakok – csoportos képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene

Kötelező tantárgy: szolfézs és zeneelmélet főtárgynál zongora; zenetörténet-zeneirodalom és kamarazene főtárgynál zongora vagy az előzőleg tanult hangszeres tárgy

Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, zeneismeret tantervi programjainak tantárgyai.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(1-2)	(1-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(2-4)	(2-4)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2)+6+4 évfolyam: szolfézs

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2+4) 2+4 évfolyam: zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene

Az első (zárójelben levő) számjegy az előtanulmányok, a második számjegy az alapfokú évfolyam, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.

A zenetörténet-zeneirodalom és zeneelmélet tantárgyak főtárgyként, kötelezően választható, vagy választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulhatók.

A kamarazene főtárgyként csak az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, kötelezően választható tantárgyként a 4. évfolyam után tanulható.

A főtárgyként nem választható tantárgyak képzési ideje:

szolfézs kötelező: (2)+4 évfolyam (előképző 1-2) + alapfok 1-4. évfolyam

zeneismeret: 2+4 évfolyam, kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

zenekar: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

kórus: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 2x45 perc

kamarazene csoportlétszáma: minimum 2 fő

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton egyéni 2x30 perc

Választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás minimum 1x 45 perc

zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2-8 fő

Korrepetíció (zongorakíséret): a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás ideje az Ek.1-2. és 1. évfolyamban 5 perc, a továbbiakban minden évfolyamban 10 perc (kivéve zongora, orgona, gitár tantárgyak)

„B” TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs

Kötelező tantárgy: zongora

Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok							
	Alapfok				Továbbképző			
	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

4+4 évfolyam: szolfézs

Az első számjegy az alapfok, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. „B” tagozatra a tanulót a zenei előtanulmányokat követően, az alapfok harmadik évfolyamától lehet irányítani.

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: csoportos 2x45 perc

Kötelező tantárgy: egyéni 2x30 perc

Választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x 45 perc

zenekar, kórus minimum 9 fő; kamarazene: 2-8 fő

Korrepetíció: a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás egységesen 10 perc (kivéve zongora, orgona, gitár tantárgyak)

5. A ZENEISKOLA TANSZAKAI, FŐBB JELLEMZŐI, FELADATAI: BILLENTYÚS TANSZAK

Tanszakvezető: Pusztai Zoltánné

Zongora szak

Iskolánk legnépesebb tanszaka. A növendék utánpótlás megoldott, állandó a túljelentkezés. A kamarazenei program bevezetése óta előtérbe került a négykezes és kézzongorás darabok oktatása. A tanszak fontos feladata, hogy különböző módszerrel tanító pedagógusok nagyjából azonos színvonalon tanítsanak. A tananyag egyeztetése már megtörtént, és a kamarazenei anyag egy része is adott. A főiskolára való felkészítésben is jelentős szerepet vállalnak.

Szaktanárok: Fedics Ibolya
Győri Gabriella
Kalocsay Márta
Pusztai Zoltánné
Radics Gerald
Répási Bence
Rigó Dániel
Székely Lilla
Visnyai Viktória Tünde

VONÓS TANSZAK

Tanszakvezető: Láng András

Hegedű és brácsa szak:

A hegedű tanszak az utóbbi évek kitartó fejlesztése során már szép eredményeket tud felmutatni. Több zenei pályára készülő növendékünket felvették, és a vonós kamarazenekar is rendszeresen készül a növendékhangversenyekre. A kamarazene program bevezetése óta gyakran szerepelnek különböző kis együtteseink az iskolai műsorokon és kulturális rendezvényeken.

Szaktanárok: Cselőteiné Závodszky Katalin
Láng András
Szántó Ilona

Gordonka szak:

Aránylag kis létszámmal működik, félállású pedagógus látja el a feladatot. A hangszer nehézsége miatt nehéz az utánpótlás beiskolázása. Ezért gyakran szervezünk bemutató órákat az általános iskolákban, hogy népszerűsítsük e szép hangszer tanulását. Fontos feladata a tanárnőnek, hogy a kamarazenei csoportok összeállításában segítkezzen: a magasabb osztályos növendékek megbízhatóan játszanak a zenekarban és a különböző kamarazenei csoportokban.

Szaktanárok: Farkas Márta
Lakatos Gabriella
Urbán Orsolya

FÚVÓS TANSZAK

Tanszakvezető: Gáy Tamás

Furulya szak:

A tanszak az utóbbi években kiegyensúlyozottan fejlődik. Nemcsak egyéni oktatásban, hanem csoportos kamarazenei foglalkozásokon is részt vesznek a növendékek. A tavalyi évben alakult furulyazenekar rendszeres szereplője a növendékhangversenyeknek. A furulya tanszaki képzés előkészítő szerepet is betölt, mert a többi fúvós hangszer oktatását kilenc éves kor alatt nem ajánlják. Ezért a 7-8 éves, fúvós tanszakra jelentkező növendékek számára előkészítő oktatásként a furulyát javasoljuk.

Szaktanár: Deákné Benkó Ildikó
Erős Dániel
Gáy Tamás
Merényi László
Molnár Tamás
Pásztai György

Fuvola szak:

Fuvola tanszakon is állandó a túljelentkezés, de ott a minőségi munkára kell nagyobb hangsúlyt fektetni. A hangszerállomány javult, de az ismert hangszerárak miatt új hangszer vásárlására csak korlátozottan van lehetőség.

Szaxofonos növendék évente csak egy – kettő van, amennyi a fúvószenekar működéséhez elengedhetetlen

Szaktanár: Pásztai György

Klarinét szak:

Az utóbbi években végrehajtott hangszercsere meghozta az eredményét: A klarinét tanszakon kiegyensúlyozottan fejlődnek a növendékek, ezzel állandó utánpótlást adva a fúvószenekarnak. Sikeresen elindult a kamarazene oktatása is.

Szaktanár: Gáy Tamás (szaxofon)

Oboa szak:

Az ideai tanévtől kibővült a fúvós tanszakunk egy új hangszerrel, ami a fúvószenekarba is egy új színeként jelenik meg.

Szaktanár: Nagy-Balla Roxána

Trombita szak:

A tanszak a kamarazenei műsorokban elől jár, a legkülönbözőbb együttesek szerepelnek az iskolai és a falusi rendezvényeken: duó, trió, kvartett, kamarazenekar, és a zenekari tagok külön összeállításában gyakran megszólaló fanfár.

A kamarazenei tanszak fontos része a zenekari korrepetíció, mely a fúvószenekar szólamainak zongorakíséretes gyakorlása.

A fúvószenekar szép hagyományokkal rendelkezik, rendszeres résztvevője a városi rendezvényeknek.

Szaktanár: Erős Dániel
Molnár Tamás

Harsona szak:

Elsősorban a jó zenekari játékosok képzése a tanszak fő célja, de az utóbbi évben zenei pályára is sikerrel készítették növendéket

Szaktanárok: Merényi László

AKKORDIKUS TANSZAK

Tanszakvezető: Péntes Csilla

Gitár szak:

A hangszer rendkívül népszerű, az oktatás ellátására nem volt elég a meglévő két státusz. A tanszakokon jelenleg két főállású szaktanár látja el a munkát. A tavalyi évben a gitárzenekar mellett megalakult a gitár kamarazenekar is, melynek célja, hogy előkészítse a kisebb növendékeket a zenekari munkára. A nagyzenekar előadása mindig látványos színpoltja a növendékhangversenyeknek. A tanszak fő célja a szakmai színvonal emelése. Rendszeresen részt vesznek fesztiválokon, versenyeken. Az utóbbi néhány évben több helyezést, ill. nívódíjat hoztak el. A hangszer ellátottság megfelelő, évente egy-egy hangszer vásárlásával igyekszünk javítani a hangszerpark állományán.

Szaktanárok: Antalné Török Zsófia
Berszánné Réthelyi Piroska
Gellén István
Gellért Gabriella
Lukács Dóra
Péntes Csilla

Ütő szak:

Az utóbbi években egyre népszerűbb a hangszer, a tanszakra csak éves várakozás után tudunk felvenni növendékeket. Állandó résztvevői a fúvószenekarnak. Tananyaga összetett: nemcsak a klasszikus, hanem a modern zenei stílusokból is hoznak darabokat a beszámolóra.

Szaktanár: Baráth Béla
Müller Dénes

ZENEISMERET-VOKÁLIS TANSZAK

Tanszakvezető: -

Magánének szak:

A tanszak fő célja olyan énekesek képzése, akik a helyi rendezvényeken magas színvonalon tudnak részt venni. Elsősorban a gimnazista és főiskolás korosztály, de néhány felnőtt hallgatónk is van.

Szaktanár: Óhegyi Filoretti

Szolfézs szak:

Iskolánk megalakulása óta folyik a szolfézs tanszak tananyagának kiegészítése. Fő törekvésünk az, hogy a tanszak jobban segítse a hangszeroktatást. Célunk a növendékek hallásának, ritmuskészségének fejlesztése, a zene alkotóelemeinek megismertetése, készségszintű elsajátítása. Ez segítse a növendéket a hangszeres játékban is alkalmazandó zenei megformálásra.

A tanszak másik fontos feladata a növendék utánpótlás kinevelése.

Szaktanárok: Cselótei Anna (tartósan távol)

Deákné Benkó Ildikó

Énok-Nagy Levente

Gedai György

Horváth István

Illés Erika

Zenetörténet- zeneirodalom szak:

A tantárgy a szolfézs alapvizsga sikeres letétele után választható. Tananyaga három évfolyamra bontva tartalmazza a zenetörténet főbb korszakait, fontosabb stílusait. Zenei példák hallgatásával fejleszti a zenei érzéket, stílusismeretet. Történelmi korok ismeretét zenei aspektusból tárgyalja.

Szaktanár: Énok-Nagy levente

6. AZ ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMON-KÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI ÉS FORMÁI

A TANULÓ SZORGALMA ÉS TELJESÍTMÉNYE ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉS MINŐSÍTÉSÉNEK FORMÁI

A zeneiskola, mint művészeti iskola speciális helyzetben van. A tanulók értékelésénél nem csak a kimeneti teljesítményt kell figyelembe venni, mint az a tantervben benne van, hanem figyelembe kell venni a tanulók egyéni képességeit is. A zenei képzés sajátossága az egyéni foglalkozás. Ebből következik, hogy a főtárgytanár tájékozottsága naprakész a tananyag elsajátításának mértékéről.

A növendékhangversenyek a különböző tanszakokon folyó munka összehasonlítására adnak lehetőséget.

6.1 A beszámolók formái:

Az előkészítő osztályban csoportos bemutató óra, esetleges egyéni feladatokkal.

A felsőbb osztályokban félévkor növendékhangverseny (kötelező jelleggel), év végén egyéni vizsga hangszerből és elméleti tárgyból. Az elméleti tárgy vizsgája két részből áll írásbeli és szóbeli.

6.2 Az értékelés rendszere:

Az előkészítő osztályban szöveges, egyénre szabott. Az alapfok első osztálytól érdemjegyekkel történik az értékelés, kivéve a kamarazene, zenekar és a kórus tantárgyakat. Ezek esetében az év végi értékelés: kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt és nem felelt meg.

Az értékelés helye a tanítás folyamatában:

- Rendszeres szóbeli visszajelzés a tanítási órán (órai és otthoni munka értékelése)
- Egy-egy téma lezárása után (növendékhangverseny)
- Féléves, éves anyag összegzése, vizsgák.

Az értékelés legfontosabb szempontjai:

- A továbbhaladáshoz szükséges anyag ismerete, értelmezése, alkalmazása.
- Az oktatás eredményeként kialakult képességek ellenőrzése,
- A továbbhaladás feltételeként az előírt minimum ellenőrzése.

Tanulóink munkájának értékelése:

5 jeles: Ha a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Ismeri, érti, tudja a tananyagot, és mindezt alkalmazni is képes. A technikai és mechanizmusbeli követelményeket biztosan oldja meg, és azokat zeneileg is kiválóan alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái is teljes önállóságra vallanak.

4 jó: A tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Hasonló az ötöshöz, de apró bizonytalanságai vannak. A tananyag alapvető részeit tökéletesen tudja, ismereteit a feladatok megoldásában is különösebb nehézség nélkül alkalmazza.

3 közepes: Ha a tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával tesz eleget. A tanterv alapvető anyagát jól elsajátította, az alapvető mechanizmusbeli nehézségeket leküzdötte, a lényegesebb kérdések megoldásában némi nehézségek mellett elfogadható eredménnyel, azokat alkalmazza. Munkáiban kisebb bizonytalanságot mutat, amelyet a tanár segítségével le tud küzdeni.

2 elégséges: Ha a tantervi követelményeknek súlyos hiányossággal tesz csak eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik. Mechanizmusbeli hibái is hátráltatják a tantervi anyag biztos alkalmazását, (hangban, intonációban,) még a tanár segítségével is. Elképzelései a művek zenei tartalmát illetően minimálisak, ritmushibákkal küzd, és folyamatosan ellenőrzésre szorul.

1 elégtelen: Ha a tantervi követelményeknek nevelői útmutatással sem tud eleget tenni. A minimumot sem tudja.

6.3. A magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- Az előírt tanulmányi követelmények sikeres teljesítése, erről bizonyítvány kiállítása. Az előképzős bizonyítványba szöveges értékelés és a „Hangszeres tanulmányait megkezdheti” bejegyzés szükséges az első osztályba lépéshez. Első osztálytól legalább elégséges érdemjegy kell a továbbhaladáshoz. Elégtelen érdemjegy esetén a tanuló javítóvizsgát tehet. Két tantárgyból elért elégtelen esetén a nevelőtestület döntése szükséges a javítóvizsga lehetőségéhez.
- Az igazgató engedélyével a zeneiskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményét egy tanévben, vagy annál rövidebb idő alatt is teljesítheti a tanuló.
- Ha a tanuló önhibáján kívüli okok miatt nem tud eleget tenni a tantervi követelményeknek, (huzamosabb betegség, tanév közben történő felvétel) az igazgató engedélyével osztályát folytathatja.

A tanuló szorgalmának értékelése:

Példás: Tanulmányi munkája céltudatos, igényes a tudás megszerzésére, munkavégzése rendszeres, kötelességtudó, precíz, a tanórákon kívül is érdeklődő.

Jó: Tanulmányi munkája jó, általában figyelmes, munkája többnyire önálló, a tanórákon kívül ösztönzésre szorul.

Változó: Tanulmányi munkája ingadozó, munkavégzése rendszertelen, felkészültsége felületes, tanórákon kívül csak ritkán foglalkozik az anyaggal.

Hanyag: Munkavégzése megbízhatatlan, tanulmányi munkája hanyag, felkészültsége felületes, gyakran nem készül, tanórán kívül egyáltalán nem foglalkozik zenével.

A köznevelési törvény alapján:

A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam elvégzését követően művészeti alapvizsgát tehet, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően pedig művészeti záróvizsgát tehet.

A művészeti alapvizsga a továbbképző évfolyamokon való továbbtanulásra jogosít. A művészeti alapvizsgát és a záróvizsgát a jogszabályban meghatározottak szerint kell szervezni.

7. AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI ISKOLÁNKBAN

Szakmai szempontjaink a kiválasztáshoz:

- alkalmas legyen több éves válogatásra,
- megfeleljen a tanuló szakmai fejlettségének,
- a felmenő rendszerben készülő kiadványokat előnyben részesítjük.

	Főtárgy	Kötelező, vagy kötelezően választható tárgy	Választható tárgy
	Előképző Zongora Hegedű Brácsa Gordonka Furulya Fuvola Klarinét Szaxofon Trombita Kürt Harsona Tuba Gitár Ütő Magánének Szolfézs Kamarazene	Szolfézs Zongora Kamarazene Zenetörténet-zeneirodalom Zenekar - vonós - fúvós - gitár	Szolfézs Kamarazene Zenetörténet-zeneirodalom Zenekar - vonós - fúvós - gitár Kórus Második hangszer (lásd: főtárgy hangszerek közül)

HELYI TANTERVI KIEGÉSZÍTÉSEK

SZOLFÉZS TANTERV

A szolfézs a zeneiskolai oktatásban főtárgyként, 2x45 perces óraként szerepel. Tehát szerves része a zeneiskolai oktatásnak. Azért volt, s azért van ma is így, hogy az elméleti ismeretek adásával, zenei képességek fejlesztésével, zenei ismeretekkel, és egyfajta zenei élménnyel segítse a hangszeres oktatást, továbbá hozzásegítsen egy öntevékeny zenetanulás, muzsikálás megteremtéséhez.

A múlt tapasztalatai

Nem felelőtlen a szolfézs tanítással kapcsolatban az a megállapítás, hogy elmélet és gyakorlat „egymás mellett jártak”, és még ma is járnak. Ez konkrétan annyit jelent, hogy a hangszer és szolfézs tanítása nem kapcsolódik össze. Mivel „idegen test” a zeneiskolai oktatásban, ezért a zeneiskolába járók nagy része nem szereti ezt a tárgyat.

Ennek okai:

a./ A problémák már a hangszer tanulás kezdetén jelentkeznek. A zenei írás-olvasás, főleg az ABC-s hangok ismerete, a hangjegy értékek, módosított hangok ismeretének hiánya komoly akadály a hangszer tanulásnak. A hiányok pótlása a hangszeres órákon történik.

b./ Az első és második osztályok hangszeres anyaga barokk és klasszikus zenére épül, míg a szolfézs anyag népzenei.

Itt is szükség lenne az elmélet támogatására oly módon, hogy e két korszak zenéjét megismertette segítse a hangszeres tanítást.

c./ A funkciós hallásfejlesztés a funkciós zenén keresztül történjék, ugyanis a barokk és bécsi klasszikus dallamok mindig egy harmóniai háttérben születnek, és ez által a funkciók hordozói. Tehát ezek a dallamok az igazán alkalmasak a funkciós hallás fejlesztésére.

d./ A szolfézs órák célja az is, hogy zenei élményt adjon a tanulónak. Ez hangszer(ek), ill. zongora használatával érhető el.

A hangszer használata elősegíti:

- a zenei élményadást,
- fejleszti a tiszta éneklést,
- egyfajta kamarazenei élményt ad,
- segít összefogni a megtanulandó művet, és
- a zongorakíséret continuo jellegénél fogva a harmonikus hallást fejleszti.

Az iskolánkban készült három példatár ezeket a hiányokat pótolja, és azt a célt szeretné elérni, melyet az új tantervi programfüzet a 171. oldalon a következőképpen fogalmaz meg:

„Célunk közös: a gyermek-központú szolfézs tanítás kialakítása, a szolfézsórák zenei élményének megteremtése, a zenei készségek, képességek kiművelése – ezzel segítve a hangszer tanulást.

A központi tanterv a szolfézs tanulmányok végére („követelmények az alapfok elvégzése után „A” tagozat”) a következő zenei anyag ismeretét jelöli meg:

Tudjon a növendék:

- 20 magyar népdalt élményszerű előadásban megszólaltatni (kotta nélkül)

- 20 műzenei szemelvényt (ebből 10-et kotta nélkül) énekes vagy hangszeres előadásban megszólaltatni a következő zenetörténelmi korokból arányosan: - középkor, - reneszánsz, - barokk, - klasszika, - romantika, - XX. század.

Ezen belül dalok, táncok, kánonok és társas énekek, témák nagyobb terjedelmű művekből.

Ez az a pont, ahol a zeneiskolánkban összeállított példatárak zenei anyagot nyújtanak a növendékek számára. Az első füzet a zenei alapfogalmak részletezését, a 2. füzet a barokk és bécsi klasszikus zenei anyagot, a 3. füzet középkori és reneszánsz zenei anyagot tartalmaz. A 4. és 5. füzet, amely a romantikus és a XX. sz.-i anyagot tartalmazza. Ehhez kapcsolódik Dobszay: A hangok világa c. könyve.

Tanári tapasztalatok összegzése a szolfézs oktatásról:

A kamarazenei élményadás és az együttműködésre való gyakorlati törekvés igen fontos részét képezi a helyi tantervű szolfézs oktatásnak.

Iskolánk speciális elméleti anyagot használ, mely eltérően a régebbi hagyományoktól, elsősorban a hangszeres zenét veszi alapul. Így a gyermekek hangszeres tanulmányaiból már ismert, és a hangszeres kamaraórákon már jól megtanult darabokkal találkozhat a szolfézsórákon is. A szemléletváltást nagyrészt az indokolja, hogy a gyermek hangszeres tanulás céljából választja a zeneiskolát, és a szolfézs, mint kötelező tárgy, így lehet leginkább segítsége a hangszeres zenetanulásnak.

A szolfézsoktatás nemcsak anyagában hangszer-centrikus, hanem a gyakorlatban is. Horváth István példatárjai (2. és 3. osztály) egytől-egyig zongorakísérettel, egyszerűbb funkciójelző continuókkal ellátott darabokat szerepeltetnek. Ennek gyakorlati haszna a mintegy tízéves tapasztalatok során már számtalanszor bebizonyosodott. Segíti a gyerekek funkcióhallásának kialakulását, hozzászoknak és megtanulnak figyelemmel együtt zenélni a kísérettel, és nem elhanyagolható az sem, hogy mennyiben bátorítja egy szerényebb képességű, hangi adottságú növendék zenei megnyilvánulását. Mindezek mellett persze az sem kevésbé fontos, hogy nagyon hamar ad komplex zenei élményt, és rászoktatja a gyerekeket arra, hogy bizonyos más jellegű feladatokat (pl. hangközgyakorlatokat) is együttesen, kamara jelleggel (zongora – ének, ének-ének) oldjanak meg.

Az anyagválasztás illetve ezek feldolgozási módja lehetőséget nyújt arra is, hogy a kíséretet más hangszerrel (hangszerekkel) váltsuk ki, illetve ügyesebb gyermek játssza zongorán, mely akár a vizsgákon is megkönnyíti a növendékek közös szereplését.

A PÉLDATÁRAK RÉSZLETES ISMERTETÉSE:

SZOLFÉZS 1. osztály:

A MUZSIKA MŰHELYE

- két részből áll: elméleti részből és példatárból.

Az elméleti rész: A zenei írás-olvasás alapelemeit 8 fejezetben tárgyalja.

Célja: az ABC-s és a relatív szolmizáció elsajátítása.

(a sorrend a hangszer tanulása miatt fontos!)

A páros és páratlan ütemek ismerete, a „belső lüktetés (mérőütés) kifejlesztése.

A 12 hangú sor ismerete.

A ritmusképletek ismerete és a

Hétfokú hangsor (dúr és moll) ismerete.

Az elméleti részhez tartozik egy munkafüzet, amely a témaköröknek megfelelő írásbeli gyakorlatokat tartalmaz.

A füzet befejező része ritmus és dallam-improvizáció gyakorlására ad lehetőséget.

A PÉLDATÁR:

A példatár törzsanyaga klasszikus zenei példákat tartalmaz, és ehhez kapcsolódik egy ünnepek énekei gyűjtemény.

Már az első osztályban fontosnak tartom, hogy a hangszert tanuló növendékek főleg klasszikus példákra épülő szolfézs anyagot kapjanak. (Ez az igény a zeneiskolai oktatás speciális feladatából indul ki.) Ez azért fontos, hogy a klasszikus formaérzék minél előbb kialakuljon a növendékekben. Egyben segíti a – későbbi – tonalitás és funkciós érzék kialakulását is. A hangszeres oktatás törzsanyagát ugyanis a klasszikus zene adja. A klasszikus példák tanítása mellett – a tanár válogatásával – 10-15 gyermekdalt, ill. népdalt is tanulnak a növendékek. (Lásd: Példatár).

A Példatár tanítása:

A példatár gyakorlatait először ABC-s, majd szolmizációs névvel tanítsuk. (Párhuzamosan a kettőt.) Nagyon fontos lenne ennek a sorrendnek a betartása, ugyanis a hangszeres órákon a tanuló C-vel, G-vel, Fisszel, B-vel találkozik. Ennek betartásával komoly segítséget kapna a hangszeres tanár, de a növendék is. Ezáltal még hatékonyabban valósul meg a zenei írás-olvasás az első osztály végére.

Zongorakíséret az elsős példatár néhány darabjához:

Az elsős példatár 18 darabjához zongorakíséret készült. A hangszer alkalmazását a következő szempontok indokolják:

- A hangszerkíséret jobban hozzásegíti a tanulót, hogy zenei élményt kapjon.
- A hangszerrel kísért mű kamarazenei jelleget kap.
- Erősíti a tanuló hallását.
- Az előadás egységét a hangszer is biztosítja.
- Hatékonyan segíti a harmónikus és funkciós hallás kialakulását.
- Előkészíti a 2. o. példatár continuo-val kísért énekléshez.

MUNKAFÜZET:

Az elméleti rész témaköreire készült a munkafüzet.

A kottaolvasás jelrendszere nagyban különbözik az olvasás jelrendszerétől. E rendszer elsajátításához ad segítséget a - példatár kiegészítéseként - a munkafüzet, a következőképpen:

- a hangjegyírás gyakorlása a vonalrendszerben való tájékozódást segíti,
- a hangjegyértékek és a megfelelő szünetjelek megtanulását segíti,
- az ABC-s névvel olvasáshoz ad kiegészítést,
- a ritmusképletek gyakorlását segíti,
- ritmus- és dallamgyakorlatok, és improvizáció gyakorlásához ad segítséget.

SZOLFÉZS 2. osztály:

„A barokk és a bécsi klasszikus kor zenéje”

A második osztály szolfézs példatárának összeállításakor a következő szempontokat vettük figyelembe:

- Itt is fő cél, hogy a 2. osztályos hangszeres anyag és a szolfézs anyaga egymást megerősítsék, így adjanak komplex zenei ismeretet és élményt.
- Áttanulmányozva a 2. osztályos hangszeres iskolákat, főleg a barokk és bécsi klasszikus korból hoz zenei anyagot, s ehhez társulnak kisebb arányban magyar és idegen népek dalaiból válogatott zenei példák, feldolgozások. A 2. osztályos szolfézs anyag azért tárgyalja és hoz példákat a két korszak zenéjéből. Az idézett zenei példák egy része a hangszeres iskolákban előforduló előadási darabokból lett összeválogatva, így is támogatva a hangszertanítást, másrészt mint zenei műfaj is ismertetésre kerül.
- A példatárban szó van még röviden a két zenei korszakról és képviselőiről is.

II. rész:

A 2. rész az új stílusú népdalok gyűjteménye. A népdalok tanításában itt nem vesszük figyelembe az időrendiséget. A tanulók ugyanis ebben az évfolyamban klasszikus zenét tanulnak, amelynek fő jellemzője (főleg a bécsi klasszikusoknál) - a szabályosság.

Tehát a két zenei kornak népzenei megfelelője a szabályos népdal. (A szabályosság a népdaloknál műzenei hatás.)

A népdal anyag befejezésével a IV. évfolyamban egy összefoglalás lesz a népdalokról kronológiai sorrendben, a népdalelemzéssel és az elemzés szempontjaival kiegészítve.

Elméleti ismeretek:

- Dúr, moll (természetes, összhangzatos, dallamos) hangsorok 3+, 3b-ig.
- A vezetőhang fogalma
- A diatonikus hangközök (N2, K2, N3, K3, T4, T5, K6, N6, K7, N7, T8)
- A dúr és moll hármashangzatok felépítése
- Kvintváltás felfelé. Kupolás szerkezet.
- Szekvencia.

Zenei szakkifejezések:

Triola,
Felütés,
Alla breve,
Visszatérés,
Motívum,
Szekvencia,
Kvintváltás

A 3. osztálytól a szolfézs tananyag már szorosan alkalmazkodik az „Alapfokú Művészetoktatás Követelményei és tantervi programjához”.

FUVOLA tantervi kiegészítés

Korunk egyik kedvelt fúvós hangszere a fuvola, melynek eredete az ókorba nyúlik vissza. Khu-fu-ahn, ó-egyiptomi fuvolást tartják a mai értelemben vett, széles körben ismert muzsikuskok előfutárának. Azóta a hangszer és játékmódja egyaránt nagy fejlődésen ment keresztül, napjainkra az egyik legvirtuózabb fúvós hangszerré vált.

A fuvolatanítást általában 9-10 éves korban lehet elkezdni, megfelelő hangszeres előképzés, ill. szolfézsoktatás után. Mivel a hangszer megszólaltatása jelentős fizikai igénybevételt jelent a kezdők számára – a szokatlan kéz és fejtartás, a hangszer megszólaltatásához szükséges nagy levegőmennyiség -, ezért a kezdeti időszakban a helyes légzéstechnika (rekeszizom), a megfelelő hangszer, kéz és testtartás elsajátítása a legfontosabb feladat.

Ehhez nyújt nagy segítséget a YAMAHA cég fife nevű, műanyagból készült harántfuvolája, mely mérete, könnyű kezelhetősége, s ára révén ideális előkészítő hangszere a kezdő fuvolistáknak. A fife-n vagy furulyán történt hangszeres előképzés után – mely legalább egy tanév – kezdhetünk hozzá a fuvolajáték oktatásához.

A fent említett szempontok mellett már a képzés elején törekedni kell a szép telt hangzás, a helyes hangszerkezelés elsajátítására. Ehhez azonban jó minőségű hangszerekre van szükség.

Fontos tehát a hangszerek folyamatos cseréje, mely a zenekari munka és a tanulók folyamatos fejlődése érdekében elkerülhetetlen.

Az iskolában található kották – etűdök, előadási darabok, zenekari szólamok, stb. – megfelelő válogatási lehetőséget biztosítanak az eltérő egyéni adottságú tanulók folyamatos fejlődéséhez, a zenekari munkába való bekapcsolódáshoz.

A nagy hagyományokkal rendelkező fúvószekarunk remek lehetőséget kínál a gyermekek számára a hangszeres órákon szerzett ismeretek gyakorlati alkalmazásához a közös fellépések alkalmával. A zenekari szólamok a tananyag szerves részét képezik, ily módon gazdagítva, színesítve azt.

A különböző gyűjtemények számos zongorakísérettel ellátott darabja lehetőséget ad az eltérő egyéni adottságokkal rendelkező növendékek igényeihez való alkalmazkodásra.

Mivel iskolánk fő feladata az alapfokú zenei oktatás, a zenei műveltség megalapozása, a tanterv is elsősorban ezt szolgálja. Emellett külön figyelmet kell fordítani a kiemelkedően tehetséges, a zenei pályára alkalmas, és azt választó növendékek felkészítésére. Számukra az alábbiaktól eltérő, egyénre szabott, a követelményekhez igazodó, kiegészített tananyag szükséges.

Az alapfokú fuvolaoktatás első két tanévének alapját a Jeney: Fuvolaiskola I-II. kötetek alkotja. Ez kiegészülhet más gyűjteményekből vett gyakorlatokkal (Garibaldi, Bántai-Kovács: Válogatott etűdök I.), a hangkészlet fokozatos bővülésével, skálagyakorlatokkal, könnyű előadási darabokkal, ill. zenekari szólamokkal.

A következő tanévek anyagát a Jeney: Fuvolaiskola elsajátítása mellett, a Bántai-Kovács: Válogatott etűdök I-II. kötetek, skálaiskola, egy és többszólamú előadási darabok, valamint a zenekari szólamok biztosítják.

A továbbképzősök főleg zenekarunkat erősítik, hangszeres tudásukat egyéni lehetőségeik figyelembevételével (csökkenő szabadidő) lehet továbbfejleszteni. /Köhler: Fuvolaetűdök I, barokk szonáta tételek, átiratok stb./

Az itt vázolt tananyag széles lehetőséget nyújt a válogatásra, a gyermekek hangszeres, ill. zenei képzésének folyamatos biztosítására.

KLARINÉT tantervi kiegészítés

Az utóbbi években sokat fejlődött a tanszak hangszerállománya. A növendékek többsége csak AMATI klarinéton fúj, ami az egyik legjobb tanuló hangszer. Nagyon fontos, hogy már alapfokon is könnyen használható, tiszta intonációjú és műszakilag is jó állapotú hangszereken tanulhassanak a gyerekek.

A klarinét oktatásban is fontos szerepet kapott a kamarazenélés. A növendékek már másodikos, harmadikos kortól megtapasztalják az együttműködés élményét. Észrevétlenül megtanulnak egymásra figyelni, pontos ritmusban muzsikálni. A kíséreteket itt is tanárok és diákok látják el.

A fúvószenekar szintén komoly feladatokat ró a növendékekre. A zenekari szólamok a klarinét órák anyagát is képezik – színesítve ezzel a tananyagot – és a meglévő zenekar sikeres működéséhez is hozzájárul.

MAGÁNÉNEK tantervi kiegészítés

Az énekhang ill. éneklés ismerete, mind elméleti, mind készségi szinten alapvető követelmény a magánének tanszak hallgatói számára.

Az elméleti képzés magában foglalja az énekléssel kapcsolatos anatómiai, fiziológiai, fizikai és fonetikai ismereteket, a gyakorlati képzés pedig a helyesen megvalósított, stílusos, kifejezéssel teli éneklés elsajátítására irányul.

Mivel egyéni képzésről van szó, alkalmazkodni kell a hallgató adottságaihoz, előképzettségéhez.

Alapvető követelmény a helyes testtartás, a mélylégzés, a helyes levegőáramoltatás, a hangadás és artikuláció elsajátítása.

A tantervi programban meghatározottakon kívül nagy súlyt kell helyezni a kamarazenélésre, ami a többi tanszak hangszeres hallgatóival teljesedik ki.

A magánének tanszak hallgatóit rendszeresen szerepelnek a helyi rendezvényeken, ünnepségeken.

A felsőbb évfolyamokban duettek, tercettek előadását is tervezzük, lehetőleg az opera és oratórium irodalomból véve, a hallgató adottságaihoz mérten.

GITÁR tantervi kiegészítés

Elsődleges célnak tekintjük, hogy a növendékek ne csak megismerjék, hanem megszeressék a hangszert. Ez a kezdők tanításánál fontos, amikor először bemutatjuk nekik a hangszer sajátosságait, a különböző műfajok adta lehetőségeket. Ezzel hozzásegítjük ahhoz, hogy a későbbiek folyamán a hozzá legközelebb álló műfajban fejezhesse ki magát. Nagyon fontos momentum ez, hiszen a növendék is majdnem minden esetben lát maga előtt egy célt, amiért tanulni vágyik.

Az első években fontos, hogy a gyermekben a már meglévő érdeklődést, kíváncsiságot felszínre hozzuk, ill. kiaknázzuk. Ezt általában a gyerekdalokkal, népdalokkal érhetjük el, hiszen a már ismert darabot könnyebb a hangszereken megszólaltatni. A korai sikerélmény lendületet ad a továbbtanuláshoz.

Ha a gyermek már biztos tudással, technikai képességekkel rendelkezik, a zene belső szerkezetének tanításával az önálló munkára, alkotásra (improvizáció) tudjuk ösztönözni. Az improvizációs készségfejlesztő gyakorlatokat, a felsőbb osztályosok tananyagába beépítettük.

A kamarazene komoly helyet kap az oktatásban. Az együtt zenélés nemcsak a művészeti alapképességeket (pl.: hangszertartás, hallás, ritmusérzék) fejleszti, hanem ezen felül rákényszeríti a gyerekeket az egymásra figyelés és a koncentráció komolyabb alkalmazására, fejleszti az empátiás készséget, csökkenti a stresszt.

Leggyakrabban gitárduókat és gitártriókat szervezünk, de más hangszeres (fúvolya, fuvola, hegedű) növendékekkel együtt is muzsikálnak a gyerekek. Nagy segítség, ha testvérpár alkotja a kamarát.

2004. március 1-én megalakítottuk a zeneiskola gitárzenekarát – heti egyszeri próbákkal. Repertoárunk a reneszánsz kor zenéjétől napjaink modern darabjaiig felöleli a zenetörténetet. Fontosnak tartjuk az együttműködést, a gyerekek nagy lelkesedéssel vesznek részt a zenekar munkájában.

A 2006-os tanévben létrehoztuk a gitár kamarazenekart, ahol egészen a kezdetektől részt vehetnek a tanulók a közös zenélésben. A csoport célja, a kellő rutin megszerzése a zenekari munkához.

Az egyéni oktatásban fontos helyet kap az un. Kovács módszer, vagyis a zenei munkaképesség-gondozás. Ez egy új pedagógiai ág, a zenepedagógia része, kiegészítője, mely a XX. század második felében alakult ki. A Kovács módszer természettudományos alapon nyugvó edzésmódszer, mely a zenével foglalkozók helytállását hivatott segíteni kezdettől fogva a zenei pálya egész tartamán át. Feladatai közé tartozik a szervezet előkészítése a várható terhelésekre, védelmet nyújt a foglalkozási ártalmak ellen, ill. megerősítés vagy kimerülés esetén segíti a munkaképesség helyreállítását az egészségzónán belül.

Az óra elején kb. 3 percet vesz igénybe a mozgásos bemelegítés, mely elősegíti az oxigénfelvételt, normalizálja a sejtek anyagcseréjét, érzelmileg felüdít, az értelmet felfrissíti és mozgósítja az egész szervezetet a muzsikálásra.

Az otthoni gyakorlásnál is használják a gyerekek a mozgásos bemelegítést, ill. gyakorlás közben frissítő, pihentető gyakorlatokat (mozgásos pihenők), melyek által megsokszorozódik a teljesítmény.

Növendékhangverseny előtt is sikeresen kipróbáltuk a bemelegítő mozgásokat, melyek a gyerekeket fellazítják, átmozgatják és megnyugtatják. Tapasztalat szerint az ilyen hangversenyek oldottabbak, eredményesebbek.

HEGEDŰ tantervi kiegészítés

A Fóti Zeneiskola hegedű tanszakán is a minisztérium által elfogadott tanterv szerint tanítunk, néhány helyi sajátosság figyelembevételével.

Zeneiskolánk a NAT megjelenése kapcsán a kamarazene oktatásának fejlesztését tűzte ki középtávú célként. Részben azért, mert a város kulturális programjain való részvétel állandó igényként jelentkezik, részben kiemelkedő fejlesztő hatása miatt, és - nem utolsósorban – mert ehhez a programhoz a tárgyi feltételek aránylag kis ráfordítással is megteremthetők.

Már a hegedűtanulás egészen korai szakaszában elkezdődhet a közös muzsikálás. A Dénes-Réger-Németh féle Hegedű ABC metódusa szerint a hegedűtanítást a vonóhúzással kellene kezdeni, mert ezzel a gyermek rögtön olyan hegedűhang-élményt kap, amit a

megpengetett hegedű nem képes megadni. Az első pillanattól tudatosodik a növendékben, hogy a hegedű vonós hangszer, melynek megszólaltatásához a vonó aktív és sokoldalú használatára van szükség.

A kezdeti időszakban húzott, zengő üres, azaz le nem fogott húrokon különböző ritmusok és nem utolsó sorban a vonóbeosztásra való figyelés is megtanítható. Mindezek mellett pedig a kamarazenei játék is elkezdhető, hiszen az üres húrok szólama felett, illetve alatt megszólaló dallam egy teljes zenei élményt ad a növendéknek és a hallgatóknak egyaránt, valamint biztos intonációba, ritmikába és formailag helyes irányba „nevelődik” a gyermek. A Hegedű ABC-ben található ilyen jellegű duók csak ízelítőt adnak a sok-sok lehetőségből, amiből a tanár fantáziáját és kreativitását használva személyre szabhat, és egyéb hangszeres kamarazenei összeállításokat, duókat adhat a növendék kezébe.

A kezdő növendékkel együtt zenélhet más hangszeres, vagy egy nagyobb hegedűs növendék. Itt külön kiemelném a zongorakíséretet, mint harmóniai támasz és kamarazenei élmény fontosságát.

A hegedű tanításánál fontos, hogy a tanár sokat játsszon együtt a tanítványával, ezzel is jó példát mutatva a gyermeknek, hiszen a hangszertanítás egyik legfontosabb eszköze a tanár általi bemutatás.

Néhány jó tanács a hegedűtanításhoz:

- Ne kövessünk merev szabályokat a tanításban;
- Kezdetben nagyon fontos figyelni a helyes testtartásra és a lelki és fizikai feszültségek oldására, mert az első benyomások kitorölköhetnek.
- A hegedűtanítás elején fontos a vonóhúzás tanításának minél korábbi elindítása, mert a gyermek rögtön „igazi” hangélményt kap.
- A hegedűtanításban az eddig használt Dénes féle metódust is használjuk, első osztálytól.
- Fontos a kamarazenei korai elkezdése.

A felsőbb osztályosok számára is hatékonyabb a kamarazenei képzés. A gimnáziumba járó korosztály nagy része Pesten végzi tanulmányait. Az utazással sok idejük elmegy, zenegyakorlásra csak nagyon kevés idejük marad, és ez a virtuozitás fejlesztését lehetetlenné teszi. A zenei formálás készsége viszont zenehallgatással és az együttes játékkal is fejleszhető. (énekkar, zenekar, kamarazene)

Fontosnak tartom még kiemelni a kamarazene személyiségfejlesztő hatását. A kis csoportban végzett munka mindig is az egyik legnagyobb húzóerőt (motiváció) jelentette a zeneoktatásban. Az egymásra figyelés és az azonnali kontroll, amit a hasonló korú tanulótárs jelent, egy sokkal koncentráltabb tanulási folyamatot eredményez. Ezt a folyamatot erősíti még a rendszeres sikerélmény, melyet a rendszeres együttlétszervezés ad.

A vonós kamarazenei oktatáshoz kiegészítő anyagként a Cinegemuzsika c. köteteket is használjuk.

ZONGORA tantervi kiegészítés

A zenetanár feladata, hogy életre hívja a tanulóknál –kéességeik szerint – az árnyalt hallás és a ritmikai fegyelem iránti érzékenységet. A zeneművek megszólaltatásához szükséges alapvető hangszeres és zenei ismeretek megtanítása mellett engedjen teret a szabad és kötetlen alkotói kedv megnyilvánulásának is Ahhoz, hogy a gyermek biztonságosan tudja

kezelni a zongorát, elengedhetetlen, hogy kezei az alapoktól kezdve kimunkáltak legyenek. Fontos a karsúly megéreztetése, mivel ennek súlyát kell összpontosítani az ujjvégekben. Így később elérjük, hogy az ujjaknak erőteljes, laza billentése legyen. Ez a „pergőtechnikában” elengedhetetlen. Ahhoz, hogy a gyermek automatikusan tudja használni kezeit a zongorán kottaolvasás közben, rengeteg alaptechnikát kell megtanulnia:

- ujjakba áthelyezett karsúly
- páros kötés, - két hang kapcsolata – (ez már a billentés előkészítése),
- kar staccato megéreztetése, stb.

A két kezet külön-külön, de egyformán kell fejleszteni.

A tanterv által előírt tananyag elvégzését rugalmasan kell megkövetelni, hiszen a tanítás folyamán minden tanár a maga tananyagát és módszereit alkalmazza. Fontos azonban meghatározni évfolyamonként bizonyos tudásszint elérését.

A főtí zeneiskolába gyakran jutnak el többgyermekes, hátrányos helyzetű családok gyermekei, akiktől rendszeres, koncentrált munkát nem mindig lehet megkövetelni. Ezért sok esetben fordul elő, hogy egy évfolyam anyagát két év alatt tudják csak elvégezni.

A nagyrészt igyekvő növendékek többirányú fejlesztéséhez azonban szükség van kamara órák bevezetésére, aminek mennyisége tanáronként változik, de nem több mint heti két óra. Itt nyílna mód arra, hogy nem zavarva a növendék egyéni óráját, a gyerekek együtt muzsikálhassanak. Ismerkedés más hangszerekkel kamarázás útján, négykezes és kétzongorás darabok előadása.

A zongora tanszak tanárai fontosnak tartják együttműködésüket az általános iskolákkal. Továbbra is segítjük az iskolákat ünnepeik szervezésében, tanítványaink fellépnek a karácsonyi, anyák napi, és egyéb rendezvényeken. Ezeknek kettős szerepe van, egyrészt színesíti az iskolai ünnepeket, másrészt sikerélményhez juttatja a tanulókat.

A zeneiskolai hangversenyeken lehetőség nyílik arra, hogy az érdeklődők figyelemmel kísérhessék az iskolában folyó munkát.

Most, hogy van hangversenytermünk, szeretnénk ezt jobban kihasználni. A kötelező évenkénti 2 hangversenyen kívül szeretnénk beiktatni még egy-két koncertet esetleg más tanszakokkal közösen is, ahol megvalósítható a kamaramuzsikálás.

Minden tanév végén a növendék köteles hangszeres vizsgát tenni. A vizsgán csak a zenetanárok lehetnek jelen, a tanulók pedig egyenként tesznek vizsgát. Nagyon fontos a növendékek képesség szerinti elbírálása. A muzsikálás örömét nem szabad elvenni a gyerektől rossz osztályzattal.

Az ismeretek átadása, a választott művek tanítása és megmunkálása folyamatos: óráról órára történik. A tanár a kitűzött feladat pontos és részletekre kiterjedő ismeretében irányítja a növendék tanulását és fejlődését. Éppen ezért a számonkérés is óráról órára történik. A növendék teljesítményének megítélésében nagyon fontos a folyamatos évközi munka ellenőrzése, értékelése, megbeszélése. Emellett az is lényeges, hogy a növendékek ismerjék egymás munkáját, fejlődését. A tanszaki meghallgatások, a félévi és év végi vizsgák, valamint a növendékhangversenyek mindezekre kiváló alkalmak.

A növendék teljesítményének, szorgalmának értékelése és minősítése osztályzatokkal történik a félévi és év végi vizsgán, ahol a folyamatos évközi munka figyelembevételével az elhangzott produkciót osztályozzák.

Az iskola magasabb évfolyamára csak az a növendék bocsátható, aki a főtárgyból és a kötelező tárgyakból eredményes vizsgát tett. Az alapfokú és a továbbképző évfolyamokon félévenként egy meghallgatást, év végén vizsgát tesznek a tanulók.

A „B” emelt szintű oktatásban résztvevő növendékeknek a fenti meghallgatáson túl plusz egy meghallgatás van. Az „A” tagozat követelményeit teljesítő növendékeknél a főtárgytanár, a „B” tagozatos növendékeknél a szaktanárokból álló vizsgabizottság osztályoz.

RÉZFÚVÓS TANSZAK tantervi kiegészítése

Az „Alapfokú Művészetoktatás Követelményei és Tantervi Programjával” (Huszár G. – Sztán I.) megegyezően, annak mintegy kiegészítéseként a helyi adottságokat figyelembe véve a rézfúvós kamarazene és fúvószenekar fejlesztését tűztük ki célul, az elkövetkező években, a következő képen:

Mivel iskolánkban kürt, és harsonaoktatás sokáig nem volt, a tuba is csak a fúvószenekari anyagra korlátozódott, így a rézfúvós kamarazenét csak trombita trió, ill. kvartett formájában tudtuk működtetni. Ezen a helyzeten megváltozott a harsona szaktanár felvételével. Ő elindította a tényleges mélyrész oktatást és részt vesz a rézfúvós kamarazene tanításában is.

Természetesen a nagyegyüttes létrehozása a mélyrész tanszak működésének függvénye, és persze idő kérdése, mivel tudjuk, hogy a kezdő harsonásnak, tubásnak is évekre van szüksége ahhoz, hogy akár csak kezdő szinten is kamara- muzsikáljon.

Tekintettel a helyi adottságokra, a helyi tanterv kialakításakor a rézfúvós kamarazenét tekintettük fő célunknak – több csoportban való képzéssel:

1. rézfúvós trio (1.-2. osztály számára)
2. rézfúvós quartett (3. osztálytól)
3. rézfúvós quintet (felsőbb oszt. számára)
4. nagyegyüttes és trombita együttes (teljes rézfúvós tanszak)

E helyi tanterv kiegészítéseként, már az előkészítő osztályban a zongorakíséretet, ill. duó és kiskamara összeállításban való együttműködést tűztük ki célul. Még ha csak pár hangot tud is a növendék játszani – ezzel is olyan készségfejlesztő darabokat tanul, amivel szert tehet a mielőbbi fejlődés lehetőségére.

A tanszakon a beiratkozott növendékek létszámának és hangszerelosztásának megfelelően tudjuk a kamaracsoportokat beosztani.

GORDONKA tantervi kiegészítés

Az „Alapfokú Művészetoktatás Követelményei és Tantervi Programjával”-val összhangban tanítunk a gordonka tanszakon is. A helyi adottságokat figyelembe véve, ill. néhány saját tapasztalatot alapul véve a következőkkel egészítjük ki:

1./ Alkalmasság:

A testi adottságok fontosak (pl.: kéz méret, termet. stb.) a jó induláshoz. A megfelelő zenei hallás is alapkövetelmény, de ez a képesség rendkívül jól fejleszthető. Az egyik legfontosabb tényező a lelkesedés, kíváncsiság, érdeklődés a hangszer ill. a muzsika iránt. Ha ez megvan, az összes többi esetleges hiányosság kiküszöbölhető. Nagy előny lehet, ha egy családban van zeneértő ember, aki az otthoni gyakorlásban segít, bár a gyermeknek hamarosan meg kell tanulnia az önálló gyakorlást. Szükséges, hogy kialakuljon egyfajta belső halláson alapuló zenei igényesség, ami az otthoni munkában is vezérli. Természetesen cél az is, hogy a muzsikálás önfelelt élmény lehessen.

2./ Találkozás a hangszerrel, kezdeti nehézségek:

Az első nehézség rögtön a hangszer méretéből adódik: a gyerekeknek cipelni kell....
A helyes ülés és hangszertartáshoz megfelelő méretű szék szükséges.

A következő nehézség a kottaolvasás, ill. néhány esetben az olvasás hiánya, azoknál a gyermekeknél, akik elsőben kezdenek ismerkedni a hangszerrel. Ez áthidalható színes hangjegyekkel, ill. a húrok ABC-s nevének megszemélyesítésével.

Ebben az időszakban a technikai hiányosságok miatt még nehezen lehet a gyermeknek zenei élménye a hangszeres játék közben. Ezen egy kis kamarazenélés segíthet, mely során a növendék még a cselló basszushangszer szerepét is megtapasztalja. A tanár játszik egy dallamot, a növendék pedig basszust penget (később vonózik) hozzá. Pl: Magyar táncok, gyermekdalok létező ill. kreatív alsó szólama üres húrokon. (Pejtsik: Gordonka ABC)

3./ A technika megalapozása, előadási darabok:

-Pejtsik: Gordonka ABC: kottaolvasás, a négy húr hangjai, egyszerű ritmusok, kamarazene.
-Gárdián: Gordonkaiskola: gyönyörű külső, játékos rajzok. Ez a kotta jó összeállítás. Minden lecke tartalmaz skálát, etűdöt, zongorakíséretes darabot, ill. duókat.

4./ A technika fejlesztése az alsó és felső osztályokban

A gyakorlás kemény munka, koncentrációt, alaposítást, türelmet igényel, s ezek nem gyermeki tulajdonságok. Ezért a gyerekek sokszor nem szeretnek, vagy nem tudnak jól gyakorolni. (1x mindent végigjátszanak) Tehát a technika fejlesztése érdekében meg kell tanítani őket gyakorolni, ill. változatosabbá tenni a gyakorlást. (Pl.: ugyanazt a problémát sokféle formában, más-más etűdben ill. darabban.)

A másik, amivel érdekesebbé ill. tudatosabbá tehető a növendék számára, a metodika: a közös óra, egymás hallgatása, értékelése, megfigyelése.

5./ Előadási darabok alsó és felső osztályokban

Az előadási darabok nyújtanak igazán zenei élményt a tanulónak, főleg, ha zongorakíséretesek. Ezek megválasztásába be lehet vonni a növendéket is. Fontos, hogy kialakuljon a saját ízlése, véleménye a zenéről, amit ki is kell fejezni a hangszeren. S ha ez megvan, még le kell győzni az izgalmakat. Erre nagyszerű módszer, pl. a családnak előadni a darabokat.

6./Kamarazene

Az együttmuzsikálás élményét ill. felelősségét már 1. osztálytól kezdve fontosnak tartom. Ez ugyanis észrevétlenül is tanít, megtanít figyelni egymásra, a zenére, és feledhetetlen élményt nyújt. Iskolánkban a cselló tanzak még nagyon fiatal, négy éve indult. Ebből adódóan még kevés a felsőbb osztályos növendék, akik csatlakozni tudnának a kamarazenekarhoz, vagy más hangszerekkel együtt muzsikálnának. Ezért célunk, hogy már az alsóbb osztályosok is részt vehessenek kamarazenei csoportokban, először tanár-növendék, majd növendék-növendék összeállításban. Az így szerzett tapasztalatok alapján felkészültebbek lesznek bonyolultabb feladatokban való részvételre is (pl.: trió, vonósnégyes, kamaracsoport.)

ÜTŐ tantervi kiegészítés

Az utóbbi néhány évben rendkívül megnőtt az ütőhangszerek népszerűsége, azon belül a könnyű zenei műfajoké. Ezért merült föl az igény, hogy az ütő tanszak anyagát kiegészítsük a könnyű műfaj alapismereteivel is. Ezért a tanszak vizsgaanyagát úgy állítjuk össze, hogy egy szabadon választott stílusú darab is szerepel a kötelezően megtanult klasszikus stílusú darabok között.

KAMARAZENE tantervi kiegészítés

Iskolánk kiemelt programként kezeli a tantárgy oktatását, lehetőség szerint, már kezdő korosztálytól. Fontos, hogy az együttműzsikálás élményét korán megtapasztalják a tanulók, ezáltal már korán kialakul bennük az igény a társas zenei együttlétre, ami a legkülönbözőbb együttesek összeállítását jelenti, a négykezesestől a gitár –zongora összeállításig; a furulya-zenekartól a furulya – brácsa duóig. Iskolánkban – az elfogadott tanterv mellett - minden tanszokon alkalmazunk úgynevezett házi átiratokat. Természetesen ezek magas szakmai színvonaláról Horváth István zeneelmélet tanárunk gondoskodik, aki egyben zeneszerző is. Ő mindig is nagy súlyt fektetett a zeneileg igényes darabok tanítására.